

การวิเคราะห์ต้นทุน - ผลตอบแทนของการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชน

สารนิพนธ์

ของ

นายสุชาติ จิระพันธุ์ทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

379.32
ส 7611
จ 3

✓ การวิเคราะห์ต้นทุน - ผลตอบแทนของการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชน

บทคัดย่อ

ของ

นายสุชาติ จิระพันธุ์ทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา

พฤษภาคม 2546

h 224751

24 ก.ค. 2546

สุชาติ จิระพันธุ์ทง. (2546). การวิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทนของการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษา
เอกชน. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนการจัดการ
ศึกษาเอกชน กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ โรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้น
ประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นใน จ. กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน ปีการ
ศึกษา 2544 สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และ อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit
Cost Ratio) จากผลการวิจัยพบว่า

1. รัฐใช้ต้นทุนในการจัดการศึกษาเอกชนโดยคิดเป็นเงินรายหัวในอัตราที่โรงเรียนได้รับเงิน
อุดหนุนรายหัวไม่เกินร้อยละ 20 คิดเป็นมูลค่า 12,274,640 บาท และรัฐเสียต้นทุนในการจัดการศึกษา
เอกชนโดยคิดเป็นเงินรายหัวในอัตราที่โรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนรายหัวไม่เกินร้อยละ 40 คิดเป็นมูลค่า
47,708,560 บาท รวมมูลค่าที่รัฐเสียต้นทุนในการจัดการศึกษาให้แก่โรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่
ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2544 เป็นเงินทั้งสิ้น 59,983,200 บาท

2. ผลตอบแทนที่รัฐได้รับจากการจัดการศึกษาในด้านเงินอุดหนุนรายหัวให้แก่การศึกษาเอกชนใน
งบดำเนินการคิดเป็นมูลค่า 151,792,795.52 บาท คิดเป็นร้อยละ 77.89 ในด้านของงบลงทุนรัฐได้ผลตอบแทน
เป็นมูลค่า 43,104,471.69 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.11 รวมมูลค่าผลตอบแทนที่รัฐได้รับจากการจัด
การศึกษาให้แก่โรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น
ปีการศึกษา 2544 เป็นเงินทั้งสิ้น 194,897,267.21 บาท

3. อัตราผลตอบแทนของรัฐต่อต้นทุนในการให้เงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนในการให้เงินอุดหนุน
รายหัวแก่การศึกษาเอกชน พบว่าอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในงบดำเนินการมีค่า B/C มากกว่าหนึ่ง
แสดงให้เห็นว่ารัฐเกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุนในด้านงบดำเนินการ ส่วนการคำนวณอัตราผลตอบแทนต่อต้น
ทุนของรัฐในด้านงบลงทุนค่า B/C น้อยกว่าหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าการลงทุนของรัฐในด้านงบลงทุนนั้นไม่คุ้ม
ค่าต่อการลงทุน แต่ในด้านอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในด้านงบรวมมีค่า B/C มากกว่าหนึ่ง แสดงให้
เห็นว่ารัฐมีความคุ้มค่าในการลงทุนด้านการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวทั้งในกรณีที่รัฐให้เงินอุดหนุนรายหัว
ร้อยละ 20 และร้อยละ 40 แก่สถานศึกษาเอกชน

A COST – BENEFIT ANALYSIS OF GOVERNMENT
SUBSIDIES ON PRIVATE EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

MR. SUCHART JIRAPANTHONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Economics degree in Economics Education
at Srinakharinwirot University

May 2003

Suchart Jirapanthong. (2546). *A Cost – Benefit Analysis of Government Subsidies on Private Education*. Master's project, M. Econ. (Economics of Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assist. Prof. Dr. Kittima Sungkasem.

Cost - Benefit Analysis of Government Subsidies on Private-Sector Education aims to analyze the cost and benefit of government budget allocation for private-sector education. The target groups in our case study consist of 21 private schools in Bangkok that offer students from elementary to secondary education following an academic year 2001. A Cost – Benefit ratio and a percentage were employed for analyzing the Cost – Benefit of government subsidies on private education. According to the document, The results conclude as the followings :

1. The government has allocated up to 20 percent of the financial support that costs 12,274,640 Bath for the academic implementation in private-sector institutes based on a number of students in each school. Moreover, the government has allocated up to 40 percent of the financial support that costs 47,708,560 Bath for the academic investment in private-sector institutes based on a number of students in each school. To sum up, the government has paid for financial support in private-sector education, in particular, elementary to secondary schools in the academic year 2001 totally costs 59,983,200 Bath.

2. The government has benefited from financial support allocation for academic implementation in private-sector institutes, based on the number of students, as 151,792,795.52 Bath, in other words, 77.89 percent of benefit values. Moreover, the government has benefited from financial support allocation for academic investment in those as 43,104,471.69 Bath, in other words, 22.11 percent of benefit values. To sum up, in academic year 2001, the government has gained the total benefit from financial support allocation in private-sector elementary to secondary schools as 194,897,267.21 Bath.

3. Regarding to the Cost - Benefit ratio, we found that the Cost –Benefit Ratio in academic implementation for private-sector schools, based on the number of students, was more than one we can imply that the amount of fund that is allocated for academic implementation is well worth it because the government could gain the benefit back. However, we found that the Cost – Benefit ratio in academic investment for private-sector schools, based on the number of students, was less than one. We can imply that the amount of fund that is allocated for academic investment is not well worth it because the government could loss in investment. Additionally, the Cost – Benefit ratio of the total budget, i.e. academic implementation and investment budget, was more than one. We can imply that it is well worth that government has allocated the financial support to private-sector schools, based on the number of students, in academic implementation and investment activities up to 20 percent and 40 percent subsequently.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ของฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ รวิพรรณ สาลีผล)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรรกวิน)
วันที่ 7 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์เล่มนี้คงจะสำเร็จลุล่วงไม่ได้หากผู้ศึกษามีได้รับคำแนะนำ คำปรึกษา และการแก้ไข ตลอดระยะเวลาดำเนินการทำสารนิพนธ์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม ประธานกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล และอาจารย์วิพรรณ สาลีผล ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในการให้ความเมตตากรุณา แก่ผู้ศึกษาตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.เสรีย์ ปรีดาศักดิ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว กลุ่มวิจัยและประเมินผล กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชนทุกท่าน ที่สละเวลาของท่านในการช่วยชี้แนะ ตลอดจนการอนุเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้ศึกษาในการจัดทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ในการช่วยประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้ศึกษาได้ก่อกองความรู้จนประสบความสำเร็จในวันนี้

ขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว และเพื่อน ๆ ทุกท่านในการให้กำลังใจ และช่วยเหลือผู้ศึกษาจนผ่านพ้นอุปสรรคในการทำงาน และมีแรงใจในการทำงานอย่างไม่ท้อถอย

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการจัดทำสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณต่อบิดา มารดา คณะครู อาจารย์ ผู้รู้ทุกท่าน ตลอดจนหนังสือทุกเล่ม ในการจัดทำสารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี

สุชาติ จิระพันธุ์ทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา.....	6
ทฤษฎีทุนมนุษย์.....	6
หน่วยงานการลงทุนทางการศึกษา.....	9
ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทางการศึกษา.....	10
ลักษณะของค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทางการศึกษา.....	10
ประเภทของค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทางการศึกษา.....	12
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา.....	14
ความหมายและประเภทของผลตอบแทน.....	14
การวัดผลประโยชน์ตอบแทนทางการศึกษา.....	16
การจัดการศึกษาเอกชน.....	17
ความหมายของการศึกษาเอกชน.....	17
ประวัติการจัดการศึกษาเอกชน.....	17
องค์ประกอบของการจัดการศึกษาเอกชน.....	19
นโยบายการจัดการศึกษาเอกชน.....	20
การอุดหนุนส่งเสริมและช่วยเหลือการศึกษาโรงเรียนเอกชน.....	21
การอุดหนุนเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน.....	24
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
งานวิจัยภายในประเทศ.....	29
งานวิจัยภายในประเทศ.....	31
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	34
ประชากรที่ใช้.....	34
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	35
วิธีเก็บสำรวจข้อมูล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3(ต่อ)	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	48
	สังเขปวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย.....	48
	สรุปผลการวิจัย.....	49
	อภิปรายผล.....	50
	ข้อเสนอแนะ.....	51
	บรรณานุกรม.....	53
	ภาคผนวก.....	57
	ประวัติผู้แต่ง.....	70

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	อัตราผลตอบแทนในการลงทุนในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ของผู้ชายของอเมริกา.....	32
2	อัตราผลตอบแทนทางเอกชนและทางสังคม ตามระดับการศึกษาของประเทศไทยปี 2529.....	33
3	รายชื่อโรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนจบ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2544.....	34
4	อัตราค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ อัตราเงินอุดหนุน สำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2544.....	38
5	งบประมาณเงินอุดหนุนเป็นรายหัวนักเรียนในปี พ.ศ. 2544.....	39
6	งบประมาณรัฐในการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชนในปี พ.ศ. 2544.....	40
7	ค่าใช้จ่ายการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในปี พ.ศ. 2544.....	41
8	ผลตอบแทนของการให้เงินอุดหนุนจากรัฐในการจัดการศึกษาเอกชนจำแนกค่าประมาณค่าใช้จ่าย ต่อหัวเฉพาะงบดำเนินการ.....	43
9	ผลตอบแทนของการให้เงินอุดหนุนจากรัฐในการจัดการศึกษาเอกชนจำแนกค่าประมาณค่าใช้จ่าย ต่อหัวเฉพาะงบลงทุน.....	43
10	ผลตอบแทนหรือการประหยัดของภาครัฐที่ได้จากการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชน จำแนกตามแหล่งที่มาของการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ.....	44
11	การคำนวณค่าอัตราผลตอบแทนของรัฐต่อต้นทุนในการให้เงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนใน ปี พ.ศ. 2544	45
12	เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนในระดับต่าง ๆ กรณีคำนวณค่าใช้จ่าย ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (งบดำเนินการและงบลงทุน) ที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 และ ไม่เกินร้อยละ 40.....	45
13	เปรียบเทียบอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับ ชั้นประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 และ ไม่ เกินร้อยละ 40.....	47

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 Human Capital Approach.....	8
2 รายได้ตามอายุเมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับมัธยม.....	13
3 การวิเคราะห์ผลได้ที่ได้รับเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายที่ปฏิบัติโดยทั่วไป.....	15
4 อัตราค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ อัตราเงินอุดหนุน สำหรับโรงเรียนเอกชนที่รับเงินอุดหนุน ไม่เกินร้อยละ 20 และร้อยละ 40 ปีการศึกษา 2544.....	39
5 การแสดงค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของเอกชนในปี พ.ศ. 2544 ของโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุน เป็นเงินรายหัวร้อยละ 20, ร้อยละ 40 และรวมโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนทั้งร้อยละ 20 และ 40.....	42
6 การแสดงผลตอบแทนของภาครัฐที่ได้จากการอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชนโดยจำแนก เป็นงบดำเนินการ และงบลงทุน.....	44
7 การแสดงเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนในระดับต่าง ๆ กรณี คำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (งบดำเนินการและงบลงทุน) โดยแบ่งเป็นประเภทของโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 และ 40.....	46
8 การเปรียบเทียบอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชน ไม่เกินร้อยละ 20 และร้อยละ 40 และภาพรวมทั้งหมด.....	47

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศเพื่อให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศทั้งหลายนั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบในการพัฒนาขีดความสามารถของประเทศดังนี้คือ เศรษฐกิจภายในประเทศ ความเป็นนานาชาติ รัฐบาล การเงิน โครงสร้างพื้นฐาน การจัดการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 7-8) ซึ่งนักวิชาการหลายท่านต่างให้การยอมรับว่า ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้กำหนดทิศทาง และแนวทางการใช้ทรัพยากรของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นการลงทุนใด ๆ ก็ตามเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นเรื่องที่รัฐให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

ทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ และเป็นตัวแปรที่สำคัญใน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นโดยทั่วไปใช้กระบวนการและวิธีการทางการศึกษาในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และประสบการณ์ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงให้ความสำคัญกับการศึกษา (2543 : 18) ความว่า "...การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะกับทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้ตลอด..." จากพระราชดำรัสข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาประชากรของประเทศจึงต้องอาศัยนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้อยู่บนพื้นฐานแห่งความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของการพัฒนาประเทศ ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้เล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาดังกล่าว จึงได้ให้ความสำคัญแก่การศึกษาในอันดับสูงในการจัดสรรงบประมาณของประเทศ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านที่สนับสนุนและยอมรับว่าการลงทุนทางการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ชูลท์ (1961), เดนิสัน (1962), ไมร์ดัล (1968) (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. 2519 : 1 อ้างอิงจาก Schultz 1961. Denison 1962. Myrdal.) พบว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการศึกษามีผลก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิต การลงทุนด้านการศึกษาจึงเป็นการลงทุนสร้างสมทุนมนุษย์ที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ที่ถือว่ากระบวนการศึกษาเป็นกระบวนการผลิต (Production Process) ชนิดหนึ่งซึ่งช่วยเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น สิ่งที่ผลิตมิใช่สินค้าและมีใช้เครื่องจักรกล แต่เป็นสิ่งที่เรียกว่า "ทุนมนุษย์" (Human Capital)

ภาครัฐจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษา เนื่องจากการที่จะพัฒนาบุคคลากรของประเทศให้มีประสิทธิภาพได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำไปพัฒนาตนเองให้มากที่สุด เป็นเหตุให้รัฐบาลมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการถือเป็น

การสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมให้เป็นไปตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มาตราที่ 43 ได้กำหนดให้ “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐย่อมได้รับความคุ้มครอง”

ดังนั้นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพตามที่รัฐพึงประสงค์ จำเป็นจะต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ได้แก่ ที่ดิน อาคารเรียน อาคารประกอบ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากร เป็นต้น รวมถึงทรัพยากรที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เงิน ซึ่งจำเป็นต้องใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาทุกประเภทถือว่าการลงทุนทางการศึกษา การลงทุนทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเงินงบประมาณ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับบัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐ (กัญญา สาธ. 2524 : 1- 2) หากแต่การที่จะลงทุนให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นนั้นเป็นการยากที่จะทำได้ เนื่องจากเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณที่ค่อนข้างมีจำกัด รัฐจึงต้องพยายามลดต้นทุนการศึกษาให้น้อยลง แต่คุณภาพทางการศึกษาเท่าเดิมหรือเพิ่มขึ้น การหวังพึ่งเพียงภาครัฐในเรื่องการลงทุนด้านการศึกษาเพียงฝ่ายเดียวจะทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศล่าช้าตามไปด้วย แม้รัฐยอมที่จะทุ่มเททรัพยากรเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่ก็ต้องลดทรัพยากรในการพัฒนาประเทศด้านอื่นลงและอาจทำให้ทรัพยากรมนุษย์ซึ่งได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพคืออยู่แล้วก็ไม่อาจจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เต็ม ถ้าหากว่าภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ ของประเทศยังคงขยายตัวไม่ทัน ในที่สุดอาจนำมาซึ่งการลงทุนที่สูญเปล่าตามมา

ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศนั้นจึงจำเป็นต้องระดมทรัพยากรจากฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น ตามแนวคิดของ ชูลท์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 1 อ้างอิงจาก Schultz : 1961.) ได้กล่าวถึงการศึกษาที่รัฐได้ให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของรัฐสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาของชาติเพราะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในการให้บริการการศึกษา ด้วยเหตุผลสำคัญ 4 ประการ(คณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 1) คือ

ประการแรก การจัดการศึกษาเอกชนช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการจัดการศึกษาของรัฐทุกระดับและทุกประเภทตลอดมาเป็นระยะเวลายาวนาน กล่าวเฉพาะการศึกษาประเภทสามัญ พบว่าปัจจุบันการศึกษาเอกชนรับภาระในการจัดเป็นร้อยละของภาครัฐ ดังนี้

ระดับก่อนประถมศึกษา	ร้อยละ	27
ระดับประถมศึกษา	ร้อยละ	11
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ร้อยละ	8
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ร้อยละ	6

ซึ่งภารกิจของเอกชนส่วนนี้ช่วยให้รัฐสามารถประหยัดงบประมาณทางการศึกษาได้เป็นจำนวนมาก

ประการที่สอง ทำหน้าที่พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะเยาวชนของชาติซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง

ประการที่สาม ทำหน้าที่พัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศ เนื่องจากบริการการศึกษาเอกชนส่วนใหญ่จะอยู่ใกล้ชุมชน เป็นโรงเรียนใกล้บ้าน เป็นโรงเรียนที่สามารถจัดบริการพิเศษที่เป็นความต้องการของชุมชน สามารถช่วยเหลือผู้ยากไร้ตลอดจนผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน นอกจากนี้มีโรงเรียนที่เป็นที่นิยมของผู้ปกครอง สามารถผลิตศิษย์เก่าจำนวนมากออกไปประกอบอาชีพหรือมีบทบาทในวงการอาชีพต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองให้เจริญก้าวหน้าดังที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไปขณะนี้

ประการที่สี่ ทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของภาครัฐโดยอ้อมเนื่องจากมีทางเลือกสำหรับผู้รับบริการทำให้ผู้ให้บริการต้องแข่งขันกันขึ้นซึ่งคุณภาพเพื่อให้เป็นที่นิยม

ด้วยเหตุดังกล่าวมาข้างต้น รัฐจึงมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดมา ตั้งแต่เอกชนเข้ามาส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระองค์ได้ทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้คณะมิชชันนารีชาวฝรั่งเศสเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก พร้อมทั้งจัดตั้งโรงเรียนขึ้นเพื่อสอนหนังสือควบคู่ไปกับการสอนศาสนาเพื่อสอนภาษาและวิทยาการสมัยใหม่ให้แก่คนไทย (วิศิษฐ์ ชุมวรฐายี. 2538 : 27) ทั้งนี้สมเด็จพระนารายณ์มหาราชก็ได้ทรงอุดหนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือการจัดการศึกษาของเอกชนด้วยการพระราชทานที่ดิน สิ่งของ ส่วนพระองค์ในการสร้างโรงเรียน โบสถ์ และบ้านแก่งบาทหลวง ต่อมาการอุดหนุนด้านการศึกษาเอกชนนั้นได้เริ่มกำหนดรูปแบบขึ้นครั้งแรกในโครงการศึกษา ร.ศ. 117 หรือ พ.ศ. 2411 โดยการให้เงินแก่โรงเรียนตามจำนวนนักเรียนคนละ 6 บาทต่อปี หลังจากนั้นวิธีการอุดหนุนได้เปลี่ยนแปลงไปตามกฎหมาย นโยบาย และกำลังเงินงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปี เช่น มีการอุดหนุนแก่ครูที่ทำงานประจำอยู่ในโรงเรียนราษฎร์ และมีได้มีอาชีพอย่างอื่น การให้กู้เงินเพื่อบูรณะและก่อสร้างอาคารเรียน การให้เช่าอาคารเพื่อเป็นสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนราษฎร์ เป็นต้น และหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกระเบียบว่าด้วยการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2479 ขึ้นเป็นฉบับแรกโดยสาระสำคัญของระเบียบนี้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนโรงเรียนด้วยการให้ครู ให้เงิน หรือด้วยประการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนมีฐานะมั่นคงและดำรงอยู่ได้ ในปี พ.ศ. 2487 ยังได้เริ่มให้เงินอุดหนุนเป็นค่าก่อสร้างอาคารเป็นครั้งแรก และได้ให้อีก 2 ปีติดต่อกัน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากสงครามโลกครั้งที่ 2 อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการยังได้ยกเลิกการเก็บเงินเพิ่มพิเศษจากนักเรียนเปลี่ยนมาเป็นการขยายประเภทของการอุดหนุนและจำนวนเงินอุดหนุนแทน สำหรับประเภทของการอุดหนุนที่เพิ่มขึ้นได้แก่ การอุดหนุนครูที่ทำงานมานาน การอุดหนุนครูที่มีวุฒิทางครู การอุดหนุนเป็นเงินเดือนตามวุฒิแก่ครูช่วยสอน และในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบการอุดหนุนใหม่ โดยแบ่งการอุดหนุนออกเป็น 2 ส่วนคือ การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนโดยมีการจัดส่งครูไปช่วยสอนในโรงเรียน ให้อุปกรณ์การศึกษา เช่าทรัพย์สินของกระทรวงศึกษาธิการ และอีกส่วนคือการส่งเสริมและช่วยเหลือครูโดยให้เงินสมทบเงินเดือนหรือค่าครองชีพซึ่งเป็นเงินอุดหนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือการศึกษาเอกชนที่มีจำนวนมากที่สุด และในปี พ.ศ. 2531 ในวันที่ 18 ตุลาคม 2531 มีการประชุมคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการอุดหนุนโรงเรียนเอกชนตามแนวทางใหม่คือ ได้กำหนดหลักการที่จะอุดหนุนเงินเป็นรายหัวแก่นักเรียน เพื่อเป็นแผนการอุดหนุนเพื่อให้

โรงเรียนเอกชนสามารถพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาให้ดีขึ้น และสามารถดำรงโรงเรียนอยู่ได้ด้วยรายได้ของโรงเรียนเอง แต่ทั้งนี้ก็มีการควบคุมค่าธรรมเนียมทางการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาเอกชนเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาไม่สูงจนเกินไป (คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2538 : 23 - 27) ซึ่งนอกจากรัฐจะให้การสนับสนุนเงินรายหัวของนักเรียนโรงเรียนเอกชนแล้วนั้น รัฐยังให้การสนับสนุนการอุดหนุนในด้านอื่น ๆ อีก เช่น การอุดหนุนด้านวิชาการ ด้านสื่ออุปกรณ์ ด้านบุคลากร เป็นต้น ทั้งนี้รัฐได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการอุดหนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือการศึกษาเอกชน เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับช่วงเวลาในสังคมนั้น ๆ มาตลอด โดยยึดตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มาตราที่ 46 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 22) ความว่า "รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสมรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้"

ดังนั้นการให้ความสำคัญในการศึกษาผลในเชิงเศรษฐศาสตร์ของการให้เงินอุดหนุนจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจยิ่ง งานศึกษาเกี่ยวกับการให้เงินอุดหนุนจากรัฐในการจัดการศึกษาเอกชนที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มุ่งจะเป็นการศึกษาที่แสดงให้เห็นเพียงการประเมินผลการดำเนินงานและการติดตามการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชนว่าเป็นอย่างไร โดยไม่ได้มีการพิจารณาถึงต้นทุน-ผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชนในเชิงเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการส่งเสริมและสนับสนุนทางการเงินสำหรับการจัดการศึกษาเอกชนให้เป็นที่ยอมรับ และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชน

ความสำคัญของการศึกษา

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาในการลงทุนของรัฐต่อการให้เงินอุดหนุนเอกชน
2. เพื่อเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้เงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนต่อไป
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงและส่งเสริมการให้เงินอุดหนุนจากรัฐ ในการจัดการศึกษาเอกชนต่อไป
4. เพื่อนำผลสรุปการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนเป็นข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายการให้เงินอุดหนุนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา โดยใช้หลักการหาต้นทุนและผลตอบแทนตามหลักทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องของการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (Cost – Benefit Analysis) ซึ่งการศึกษานี้จะศึกษาเฉพาะรูปแบบของการให้เงินอุดหนุนรายหัวนักเรียน โดยไม่รวมการอุดหนุนรูปแบบอื่น ๆ เช่น การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนในเรื่องของการจัดส่งครูไปช่วยสอนในโรงเรียนการให้อุปกรณ์การศึกษา การให้เข้าทรัพย์สินของกระทรวงศึกษาธิการ หรือการอุดหนุนและส่งเสริมในด้านอื่น ๆ

2. การศึกษารังนี้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนจบมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับเงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวนักเรียนจากรัฐโดยศึกษาโรงเรียนเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐตามเกณฑ์ที่รัฐกำหนด

นิยามศัพท์เฉพาะ

ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ หมายถึง การวิเคราะห์การลงทุนของรัฐบาลเป็นต้นทุนจากการให้เงินโรงเรียนเอกชน เพื่อคำนวณผลตอบแทนที่รัฐสามารถประหยัดงบประมาณได้มากกว่าการที่รัฐจัดการศึกษา ผลตอบแทนในที่นี้สามารถเรียกอีกอย่างว่า ผลได้

ต้นทุนที่รัฐให้เงินอุดหนุน หมายถึง จำนวนเงินอุดหนุนของรัฐที่ให้แก่ โรงเรียนเอกชนในปี พ.ศ. 2544

ผลตอบแทนที่รัฐได้รับจากการให้เงินอุดหนุน หมายถึง ผลได้ของรัฐบาลจากการที่รัฐบาลไม่ต้องรับภาระในการจัดการศึกษา โดยวัดค่าใช้จ่ายจริงในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในปี พ.ศ. 2544

อัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุนในการให้เงินอุดหนุน หมายถึง การหาอัตราส่วนของผลตอบแทนในมูลค่าปัจจุบันกับต้นทุนของการอุดหนุนในมูลค่าปัจจุบัน

การอุดหนุนเงินรายหัวนักเรียน หมายถึง การให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนเอกชนที่เคยได้รับการอุดหนุนด้านการเงินรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งต่อเนื่องโดยอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัว นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น

งบดำเนินการ หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สถานศึกษาใช้ในการดำเนินงานใน 1 ปีการศึกษา โดยจำแนกเป็นค่าเงินเดือน ค่าวัสดุ ค่าซ่อมแซม ค่าเช่าทรัพย์สิน ค่าสาธารณูปโภค ค่าสื่อวัสดุการเรียนการสอน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

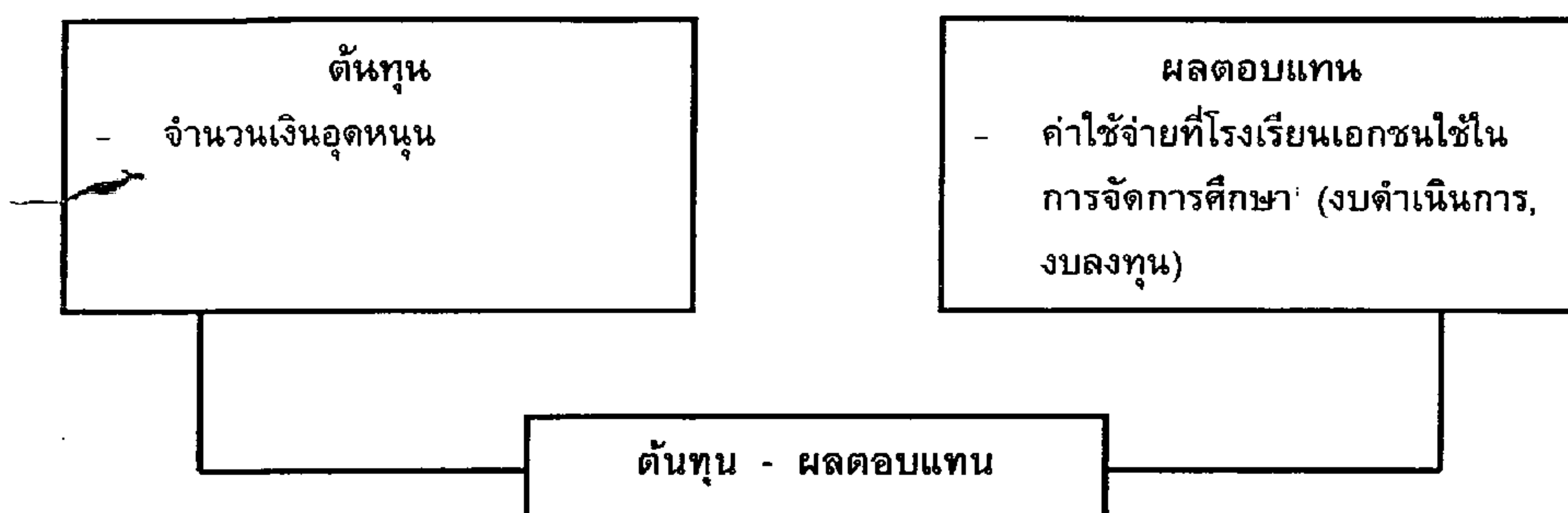
งบลงทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายในด้านครุภัณฑ์ และค่าปรับปรุงอาคารสถานศึกษา

ความเสมอภาคของโอกาสในการเข้าเรียนของนักเรียน หมายถึง การที่นักเรียนได้มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง

โรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ หมายถึง จำนวนเงินที่รัฐจัดให้กับโรงเรียนเอกชนโดยคำนวณจากอัตราค่าใช้จ่ายรายหัวของภาครัฐไม่เกินร้อยละ 20

โรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ หมายถึง จำนวนเงินที่รัฐจัดให้กับโรงเรียนเอกชนโดยคำนวณจากอัตราค่าใช้จ่ายรายหัวของภาครัฐไม่เกินร้อยละ 40

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากรูปข้างบน แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ต้นทุน - ผลตอบแทนในการให้เงินอุดหนุนการศึกษาเอกชน โดยจะทำการวิเคราะห์ต้นทุนในการให้เงินอุดหนุนที่รัฐบาลให้แก่โรงเรียนเอกชน ส่วนการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการให้เงินอุดหนุน ได้จากค่าใช้จ่ายจริงทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน อันประกอบด้วยงบดำเนินการและงบลงทุน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของเงินอุดหนุนที่รัฐจัดให้แก่เอกชน ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา
 - 1.2 ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทางการศึกษา
 - 1.3 อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา
 - 1.4 การจัดการศึกษาเอกชน
 - 1.5 การอุดหนุนส่งเสริมและช่วยเหลือการศึกษาโรงเรียนเอกชน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษา

ตามทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์การศึกษา อาจเป็นการบริโภคหรือเป็นการลงทุนก็ได้ ถ้าการศึกษา มีลักษณะเหมือนสินค้าอุปโภค แสดงว่าการทำการศึกษาของบุคคลทั่วไปนั้นเป็นการบริโภคสินค้า (บริโภค การศึกษา) ตรงกันข้ามถ้าการศึกษามีลักษณะเหมือนสินค้าทุนเช่นนี้จะถือว่าผู้ที่ทำการศึกษาเป็นผู้ลงทุนใน สินค้า (ลงทุนทำการศึกษา) โดยหวังผลตอบแทนภายภาคหน้า อย่างไรก็ตาม การศึกษามักถูกมองว่าเป็น การลงทุนมากกว่าเป็นการบริโภค ในประเทศทั้งหลายแม้ผู้ทำการศึกษาจะเป็นประชาชน แต่ผู้ลงทุนราย ใหญ่ ได้แก่รัฐบาล ซึ่งรายจ่ายลงทุนเพื่อการศึกษาของรัฐบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดมา ทั้งนี้เพราะรัฐบาล ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพดี ผู้ศึกษาจึงมีความเห็นว่า แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนทางการศึกษาก็คือ ทฤษฎีทุนมนุษย์

ทฤษฎีทุนมนุษย์

ทฤษฎีทุนมนุษย์เริ่มจากแนวคิดที่ว่าทรัพยากรมนุษย์มีทั้งส่วนที่เป็นปริมาณและคุณภาพ ในส่วนที่ เป็นปริมาณของทรัพยากรมนุษย์ คือ จำนวนประชากร และชั่วโมงการทำงาน ส่วนคุณภาพของทรัพยากร มนุษย์คือ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อผลิตภาพของมนุษย์ ซึ่งคุณภาพของ ทรัพยากรมนุษย์ สามารถเพิ่มขึ้นได้ด้วยการลงทุนในทุนมนุษย์ ถือเป็นการเพิ่มทุนมนุษย์ (Human Capital) ในตัวมนุษย์ การเพิ่มทุนมนุษย์เป็นการเพิ่มความสามารถในการหารายได้และความสามารถในการ เพิ่มผลผลิตในตัวมนุษย์ ดังนั้น ทุนมนุษย์ คือทักษะความสามารถต่าง ๆ ที่อยู่ในตัวบุคคลหรือกำลัง แรงงาน ส่วนหนึ่งได้มาจากการปรับปรุงสุขภาพและโภชนาการ การศึกษาและการฝึกอบรม และอีกส่วน หนึ่งได้มาจากประสบการณ์ที่มนุษย์จะใช้เพิ่มผลิตภาพในการผลิตสินค้าและบริการ (World Bank, 1995)

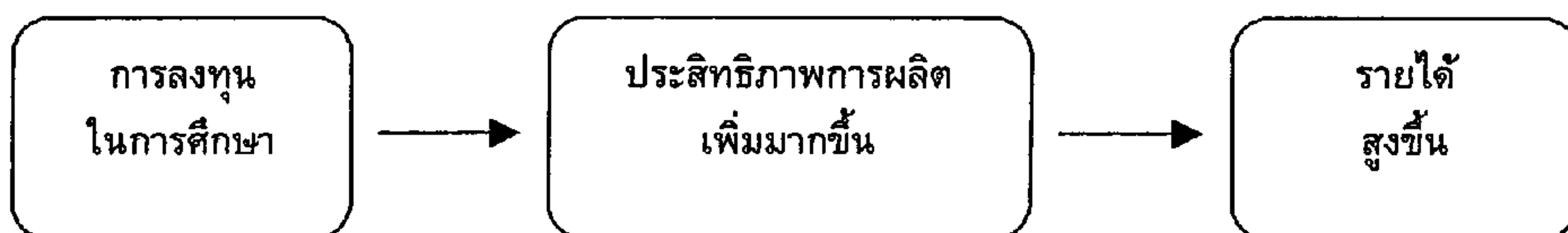
ดังนั้น การศึกษาจึงถูกจัดให้เป็นสินค้าทุน เนื่องจากการศึกษานั้นเป็นไปเพราะผู้ทำการศึกษาอยาก ได้รับความรู้ สนใจและเพลิดเพลินกับการศึกษา ในฐานะที่ทำให้ตนได้รับความพอใจจากการมีหน้ามีตา

ในสังคม เป็นการให้ผลตอบแทนแก่ผู้บริโภคการศึกษา ขณะเดียวกันก็เป็นสินค้านำทุน ในกรณีที่คิดว่าการศึกษายช่วยเพิ่มผลิตภาพและนำมาซึ่งกระแสรายได้ (flow of income) ในอนาคต ด้วยเหตุนี้จึงไม่อาจสรุปได้แน่ชัดว่าการศึกษาคือสินค้านำทุนบริโภคหรือสินค้านำทุน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ถ้าถือว่าการศึกษาคือสินค้านำทุน แสดงว่ามนุษย์หรือผู้ทำการศึกษาก็เป็นสินค้านำทุนด้วย เนื่องจากการศึกษาเป็นสิ่งที่แฝงอยู่ในตัวมนุษย์ เมื่อเป็นเช่นนี้เราจึงเรียกมนุษย์ว่าเป็น “ทุนมนุษย์” (นวลทิพย์ ควกุล. 2527 : 4 อ้างอิงจาก Denison 1968. *The Sources of Economic Growth in the United States.*)

ทีโอเตอร์ ชูลท์ (นวลทิพย์ ควกุล. 2527 : 4 ; อ้างอิงจาก Theodore W. Schultz 1966. *Educational and the development of Nations.*) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับทฤษฎีทุนมนุษย์ว่าการศึกษาคือการลงทุนอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นการลงทุนให้กับตัวเอง เพราะการศึกษาช่วยพัฒนาความสามารถและความเจริญงอกงามต่าง ๆ การลงทุนในที่นี้ หมายถึง การเข้าศึกษาในโรงเรียน เพื่อจะได้กลายเป็นผู้ผลิตและเป็นผู้มีรายได้ต่อไปในอนาคต

วราพรณ มีเฟื่องศาสตร์ (2541 : 8 – 9) ได้กล่าวถึงทฤษฎีทุนมนุษย์ดังนี้

ทฤษฎีทุนมนุษย์มีแนวคิดพื้นฐานว่า การศึกษาจะทำให้ประสิทธิภาพการผลิตและรายได้จากการทำงานเพิ่มสูงขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ดังนั้นการลงทุนในการศึกษาเป็นวิธีหนึ่งในการลงทุนในทุนมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีผลิตภาพหน่วยสุดท้ายที่กล่าวว่าค่าจ้างถูกกำหนดจากส่วนเพิ่มที่แรงงานทำงานแล้วมีส่วนให้กับรายรับของบริษัท หรือแรงงานที่มีประสิทธิภาพในการผลิตสูงขึ้นไปก็จะได้รับ ค่าจ้างสูงขึ้น ดังนั้นแนวทางหนึ่งที่สามารถใช้ในการลดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้คือการลดความไม่เท่าเทียมกันในการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนด้านสุขภาพ การศึกษา หรือการฝึกอบรม

ที่มา : Psacharopoulos George, *Economics of Education : Research and Studies.*
(New York : Pergamon Press, 1987), p. 34.

ภาพประกอบ 1 Human Capital Approach

จากคำกล่าวของนักวิชาการหลายท่าน สามารถสรุปทฤษฎีทุนมนุษย์ได้ดังนี้ ทฤษฎีทุนมนุษย์ คือการลงทุนทางการศึกษา เพื่อพัฒนาและเปลี่ยนแปลงมนุษย์เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นผู้ที่มีการศึกษาสูงรายได้ก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย

นอกจากนี้ บุญคง หันจางสิทธิ์ (2540 : 188 – 189) ได้ชี้ให้เห็นว่าแนวความคิดและการวิเคราะห์การลงทุนในทุนมนุษย์มีความสำคัญอย่างน้อยที่สุดด้วยเหตุผล 2 ประการคือ 1. สามารถนำเอาแนวความคิดและทฤษฎีทุนมนุษย์ไปอธิบายความแตกต่างของค่าจ้าง เงินเดือนของบุคคลที่มีอายุ อาชีพ การศึกษา การฝึกอบรม และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน 2. การวิเคราะห์ ได้ชี้ให้เห็นว่า ทุนมนุษย์และทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital and Human Resources) มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นกว่าสินค้านำทุน ฉะนั้น ถ้าหากมอง

ในแง่นโยบายแล้ว แนวความคิดและการวิเคราะห์ได้ชี้ให้เห็นว่า จากทรัพยากรที่สังคมมีอยู่อย่างจำกัดนั้น ควรจะใช้ในการลงทุนเพื่อสร้างทุนมนุษย์ เช่น สร้างโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย เพื่อการศึกษาวิจัย และพัฒนา (Schooling, Training, Research and Development) มากน้อยเพียงไรจึงจะพอเหมาะ เมื่อเทียบกับการลงทุนในด้านสินค้านาม (Capital Good) และทุนในด้านกายภาพ (Physical Capital) เช่น เครื่องจักร เครื่องมือ โรงงาน และอื่น ๆ นอกจากนั้นการวิเคราะห์ตามแนวความคิดทฤษฎีทุนมนุษย์สามารถนำไปอธิบายปรากฏการณ์ หรือความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม หรือสามารถนำไปตอบคำถามบางคำถามได้

หน่วยงานการลงทุนทางการศึกษา

ศรีนทิพย์ สิงห์สุสาหะ (2539 : 15 - 17) ได้แบ่งประเภทของหน่วยงานที่ลงทุนทางการศึกษา เป็น 3 ประเภท คือ

1. การลงทุนของเอกชน (private investment) เป็นการลงทุนโดยที่เอกชนเป็นเจ้าของโรงเรียน อาจเป็นบุคคลเดียวหรือเป็นนิติบุคคลก็ได้ เจ้าของโรงเรียนหรือผู้รับใบอนุญาต จะต้องตั้งงบประมาณ ค่าใช้จ่ายประกอบด้วยงบลงทุนและงบดำเนินการ ได้แก่ งบประมาณซื้อที่ดิน ปลูกสร้าง อาคารเรียน เงินเดือน อุปกรณ์ต่าง ๆ

2. การลงทุนของรัฐบาล (public investment) เป็นการลงทุนโดยที่รัฐบาลนำเงินจากภาษีอากร ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ มาจัดตั้งเป็นงบประมาณค่าใช้จ่าย เพื่อลงทุนทางการศึกษา ทั้งงบลงทุน ประกอบด้วย ค่าที่ดิน ค่าอาคารสิ่งก่อสร้างและงบดำเนินการ ประกอบด้วยเงินเดือนครู วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาให้มีงานทำ เพื่อพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าการที่รัฐบาลจัดการศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียวในบางประเทศ โดยไม่ให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนทางการศึกษา ทั้งนี้โดยเหตุผลว่า

2.1 การศึกษาเป็นสาธารณกุศลไม่มุ่งกำไร รัฐยอมขาดทุนโดยเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพราะเก็บภาษีอากรจากประชาชนมาดำเนินงาน และมุ่งจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างกว้างขวาง ทั่วหมู่บ้านทั่วประเทศให้กับคนยากจน โดยไม่ได้มุ่งหวังกำไร

2.2 เพื่อสร้างประชาชนให้เป็นคนของชาตินั้น เนื่องจากการศึกษาสามารถพัฒนาและปลูกฝัง คุณลักษณะที่สำคัญให้แก่เยาวชนของชาติได้ เช่น ลักษณะเป็นคนไทยที่มีความรักชาติ มีความสามัคคีเป็น ปึกแผ่น มีภาษาและวัฒนธรรมอย่างเดียวกันนับถือศาสนาและพระมหากษัตริย์องค์เดียวกัน ไม่มีความ แตกแยกเป็นชนกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การปกครองและการดำเนินงานของรัฐเป็นไปด้วยความยากลำบาก การประกอบธุรกิจต่าง ๆ จะง่ายขึ้นหากคนในชาติใช้ภาษาและหนังสืออย่างเดียวกันตามหลักสูตรที่กำหนดให้

2.3 รัฐจัดการศึกษา ใช้อำนาจบังคับให้เข้าเรียนได้ ถ้าหากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ยอมไปเข้า โรงเรียน จะก่อให้เกิดความแตกแยกประชากรต่อคุณภาพ ดังนั้นรัฐจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อเป็นการ ให้เปล่า และสามารถใช้อำนาจบังคับให้เข้าโรงเรียน เพื่อเกิดผลดีต่อคุณภาพของประชากร

3. การลงทุนโดยรัฐบาลแต่แบ่งแรงให้เอกชนช่วย โดยหลักการแล้วถือเป็นหน้าที่ที่รัฐบาลจะต้อง เป็นผู้รับผิดชอบลงทุนทางการศึกษา โดยไม่มุ่งหวังผลตอบแทนเพราะการศึกษาเป็นสินค้าทางสังคม (social goods) เป็นงานสาธารณกุศล หรือบริการสาธารณะ รัฐจึงดำเนินการขาดทุนโดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียม การศึกษาในอัตราที่ถูกลงหรือไม่เก็บเลย รัฐบาลจึงต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายให้แก่แก่นักเรียนเป็นงบประมาณที่

มากมาย ประกอบกับมีโครงการพัฒนาประเทศด้านอื่นที่จำเป็นและเร่งด่วนอีกเป็นจำนวนมาก รัฐจึงยอมให้เอกชนเข้ามาช่วงแบ่งเบาภาระในการลงทุนทางการศึกษา

แต่เนื่องจากในการลงทุนทางการศึกษาของเอกชนนั้น ไม่สามารถยอมให้ขาดทุนได้เหมือนรัฐบาลเพราะการลงทุนโดยเอกชนนั้นต้องมุ่งหวังกำไรเช่นเดียวกับธุรกิจอื่น ๆ รัฐบาลจึงควบคุมโดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำและกำหนดค่าเล่าเรียนสูงสุด ตลอดจนให้เงินอุดหนุน แม้กระนั้นก็ตามโรงเรียนเอกชนเป็นจำนวนมากก็ยังประสบปัญหารายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะเงินเดือนครูที่ต้องปรับให้เป็นไปตามเงินเดือนของข้าราชการครู

ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทางการศึกษา

ลักษณะของค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทางการศึกษา

ในด้านของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาได้มีนักเศรษฐศาสตร์ และนักวิชาการหลายท่านได้ทำการวิเคราะห์และกล่าวถึงค่าใช้จ่ายทางการศึกษาไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีจิตล (2523 : 55) ได้กล่าวถึงค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาโดยสรุปดังนี้คือ ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาประกอบด้วย

1. เงินงบประมาณ หรือเงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาล
2. รายจ่ายเพื่อการรับบริการการศึกษา เช่น ค่าเล่าเรียน และค่าธรรมเนียม
3. รายจ่ายที่ผู้ปกครองต้องจ่ายเป็นค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งเรียนว่า ค่าครองชีพ
4. ค่าเสียโอกาสในการทำงานของนักศึกษา

ยูเนสโก (กัญญาพัชร อรรถวิริยะ. 2539 :11 ; Unesco. 1969. *Investment in Education.*) ได้ให้คำจำกัดความของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาดังนี้คือ “ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดการขยายตัวของชุมชนและการจัดระบบการศึกษาตามแบบแผนที่ทำขึ้นเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยส่วนรวม ซึ่งค่าใช้จ่ายทางการศึกษาได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช้เงิน”

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาประกอบด้วย

1. ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของรัฐ (Expenditure on Public Education)
2. ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของเอกชน (Expenditure on Private Education)
3. ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528 : 10 – 11) ได้แบ่งหมวดหมู่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายสถาบัน ประกอบด้วย

- 1.1 ค่าใช้จ่ายดำเนินการ รวมค่าใช้จ่ายในหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าจ้างค่าวัสดุ ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภคและเงินอุดหนุน ทั้งส่วนที่เป็นเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณและเงินต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายดำเนินการในหมวดต่าง ๆ เหล่านี้ จำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารทั่วไป ค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนการสอนหรือการผลิตบัณฑิต ค่าใช้จ่ายเพื่อให้บริการชุมชนและค่าใช้จ่ายเพื่อทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

1.2 ค่าใช้จ่ายทุนทรัพย์สิน ได้แก่ ค่าเสียโอกาสในการใช้อาคารสถานที่และครุภัณฑ์เพื่อการศึกษา แทนที่จะนำไปใช้ในกิจกรรมหรือบริการอื่น ๆ

2. ค่าใช้จ่ายนักศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรง ได้แก่ ค่าลงทะเบียนวิชาเลือก ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงต่าง ๆ ค่าหนังสือ ตำรับ ตำรา และอุปกรณ์ประกอบการเรียนทุกชนิด

2.2 ค่าเสียโอกาสหรือรายได้ที่นักศึกษาควรได้รับจากการทำงานแทนการเรียน

2.3 ค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่จำเป็นอื่น ๆ ในระหว่างการศึกษา ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ค่าเดินทาง ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่ารักษาพยาบาล ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ค่าสมาชิก และค่ากิจกรรมต่าง ๆ

จิราภรณ์ บุญยั้ง (2541 : 37) ได้แบ่งค่าใช้จ่ายทางการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. ค่าใช้จ่ายที่รัฐหรือเอกชนผู้ประกอบการเป็นผู้จ่าย ได้แก่ ค่าเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างเป็นต้น

2. ค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาเป็นผู้จ่าย ได้แก่

2.1 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรง ที่นักศึกษาจ่ายให้กับสถาบันการศึกษา ได้แก่ ค่าลงทะเบียนเรียน ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าวัสดุอุปกรณ์การศึกษา

2.2 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรง ที่นักศึกษามีได้จ่ายให้กับสถาบันการศึกษา ได้แก่ ค่าเอกสาร/ตำรา ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

2.3 ค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพขณะศึกษา ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าเสื้อผ้า ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ค่ารักษาพยาบาลที่ไม่ได้รับบริการจากสถานศึกษา และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

3. ค่าใช้จ่ายทางอ้อมที่มีได้สูญเสียในรูปของตัวเงิน ได้แก่ รายได้ที่จะควรจะได้จากการทำงานหากมิได้ศึกษา

ตามแนวคิดของ เซนีส์ และ ทอลซีส (วราพรธณ มีเฟื่องศาสตร์, 2541 : 13. อ้างอิงจาก Seneca และ Taussig.) หมายถึงประโยชน์ที่ควรจะได้ แต่ต้องยอมเสียสละไปเนื่องจากการจัดการศึกษา ตรงกับความหมายโดยทั่ว ๆ ไปคือ ค่าเสียโอกาส ซึ่งรวมทั้งที่ต้องจ่ายเป็นเงินสดจริงและที่จ่ายโดยปริยาย ซึ่งต้นทุนของการศึกษาที่สำคัญ ๆ ได้แก่

- เวลาของครูผู้สอน วัดได้จากค่าจ้างหรือเงินเดือน
- เวลาของนักเรียน วัดจากค่าเสียโอกาสของรายได้จากการทำงาน (Earnings Forgone) ซึ่งเป็นต้นทุนทั้งของตัวผู้เรียน ครอบครัวผู้เรียนและของสังคมด้วยซึ่งค่าเสียโอกาสของรายได้จากการทำงานนี้คิดจากรายได้เฉลี่ยของผู้ที่มีได้ศึกษาต่อและได้รับการจ้างงานแล้ว แม้ว่าการว่างงานอาจทำให้การประเมินค่าเสียโอกาสสูงกว่าความเป็นจริง ค่าเสียโอกาสก็ยังคงมีอยู่
- ค่าเล่าเรียน ซึ่งไม่รวมทุนการศึกษาเนื่องจากทุนการศึกษาแสดงถึงค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินโอน (Transfer Payment) ไม่ได้มีการใช้ทรัพยากรจริง ๆ แต่เป็นการโอนอำนาจการซื้อจากคนกลุ่มหนึ่งไปยังคนอีกกลุ่มหนึ่งเท่านั้น จึงไม่นับรวมเป็นค่าเสียโอกาสแต่อย่างใด
- หนังสือ อุปกรณ์การเรียน
- สินค้าและบริการอื่น ๆ ที่ใช้เพื่อการศึกษา

- ที่ดิน อาคาร และครุภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งแม้ว่ารัฐจะเป็นเจ้าของอยู่แล้ว ก็มีค่าเสียโอกาสในรูปของค่าเช่า (Imputed Rent) หรือการจำหน่าย (Amortization)

จากคำกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทางการศึกษาคือ ค่าใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดการขยายตัวของชุมชน ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายอาจจะเป็นรูปของเงินหรือไม่ใช่ก็ได้ ซึ่งประกอบไปด้วย ค่าใช้จ่ายจากรัฐ ค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา ค่าใช้จ่ายของผู้เรียน และค่าเสียโอกาสของผู้เรียนรวมถึงของรัฐบาลด้วย

ประเภทของค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทางการศึกษา

ริชาร์ด เพอร์ลแมน (Richard Perlman, 1973 : 13 – 15) ได้แบ่งประเภทค่าใช้จ่ายทางการศึกษาดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายทางตรง (Direct Cost) แบ่งได้ดังนี้

1.1 ค่าใช้จ่ายทางตรงส่วนบุคคล (Private Direct Cost) คือ ค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาเป็นผู้จ่าย ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าตำราเรียน ค่าที่พักผ่อนหย่อนใจ ค่าเดินทาง ค่ากิจกรรม

1.2 ค่าใช้จ่ายทางตรงของสังคม (Social Direct Cost) คือ ค่าใช้จ่ายที่ชุมชนจ่ายให้แก่การศึกษา ได้แก่ ค่าก่อสร้าง ค่าวัสดุอุปกรณ์ เงินเดือนครู อาจารย์ ภารโรง

2. ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect Cost) คือ ค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ที่เกิดการจากการที่บุคคลเอาเวลาไปเรียนหนังสือแทนที่จะไปทำงานทำให้เสียโอกาสที่จะได้รับรายได้ รายได้นี้เรียกว่ารายได้ที่เสียไป (Earning Foregone)

ชีฮาน (วิลาวณีย์ ตันวัฒนพงษ์, 2540 : 15 อ้างอิงจาก Sheehan, 1973 : 33) ได้แบ่งประเภทของค่าใช้จ่ายทางการศึกษา เป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายโดยตรง (Direct Educational Cost) คือค่าใช้จ่ายที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จ่าย ได้แก่ ค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าพาหนะเดินทางไปศึกษา ค่าสมุดหนังสือ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

2. ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect Educational Cost) คือค่าใช้จ่ายในลักษณะที่เป็นการสูญเสียรายได้ เนื่องจากใช้เวลาการศึกษาเล่าเรียน แทนที่จะใช้เวลานั้นไปทำงานเพื่อหารายได้ทำให้เสียโอกาสที่จะได้รับรายได้

दनัย สกิตตนาวุฒิ (2521 : 26 – 27) ได้แบ่งประเภทของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนเพื่อการลงทุนทางการศึกษาในการวิเคราะห์เชิงผลได้ – ผลเสีย (Benefit – Cost Analysis) เป็น 2 ประเภทคือ

1. ต้นทุนทางตรง (Direct Cost) แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้แก่สถานศึกษา อันประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าคำสอน และค่าลงทะเบียนสอบไล่

1.2 ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของผู้รับการศึกษา ในการศึกษาได้จำแนกประเภทค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาเป็น ค่าเอกสารตำราและอุปกรณ์การศึกษา ค่าเสื้อผ้า และค่าที่พักอาศัย

2. ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) ถ้าบุคคลเลือกที่จะเข้ารับการศึกษาก็ต้องเผชิญกับปัญหาการเสียสละเวลาทำงาน และปัญหาดังกล่าวในแง่เศรษฐศาสตร์มักเกี่ยวข้องกับต้นทุน หากเข้าทำงานก็จะได้ผลตอบแทนในรูปของค่าจ้างหรือเงินเดือน ซึ่งมูลค่าของการทำงานที่เสียสละไป คือต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) ของการศึกษาซึ่งเรียกว่า ค่าเสียโอกาส (Opportunity Costs)

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา

ความหมายและประเภทของผลตอบแทน

นวลทิพย์ ควกุล (2527 : 18) ได้ให้ความหมายของผลได้คือ “ผลได้ หมายถึง ผลประโยชน์ หรือ ผลดีที่ได้รับจากการลงทุนในโครงการ” แบ่งเป็นผลได้โดยตรง (direct benefit) และผลได้โดยอ้อม (indirect benefit)

ผลได้โดยตรง หมายถึง ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการ เช่น โครงการการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานและยกระดับรายได้หรือ โครงการสร้างเขื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า หรือการชลประทานเพื่อการเกษตรกรรม ส่วนผลได้โดยอ้อม หมายถึง ผลประโยชน์ตอบแทนที่เกิดจากผลกระทบในขั้นต่อ ๆ ไปของโครงการ หรือผลพลอยได้อื่น ๆ ของโครงการ เช่น จากโครงการการศึกษา ซึ่งเด็กได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น รู้จักคิด และมีงานทำ มีผลพลอยได้ทำให้ค่าใช้จ่ายที่เคยปราบปรามการมั่วสุมของเด็กวัยรุ่นลดลง หรือจากโครงการสร้างเขื่อนมีผลพลอยได้ ทำให้มีการสีข้าวเพิ่มขึ้น มีการท่องเที่ยวมากขึ้น มีกิจการร้านค้าเพิ่มขึ้น มีการประมงเพิ่มขึ้น ลดความเสียหายที่เกิดจากน้ำท่วม (นวลทิพย์ ควกุล. 2527 : 19)

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย (2532 : 240) ได้แบ่งลักษณะของผลได้เป็น 2 ประเภทคือ

ผลได้ทางตรง คือค่าใช้จ่ายของรัฐที่ประหยัดได้อันเนื่องมาจากการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษา โดยผลได้ดังกล่าววัดจากจำนวนนักเรียนที่ศึกษาในสถาบันที่ได้รับเงินอุดหนุน และกำหนดว่าหากรัฐไม่มีโครงการในการให้เงินอุดหนุนแก่สถานศึกษาเอกชนแล้วรัฐจะต้องรับภาระในการจัดการศึกษาที่ผ่านมาในสัดส่วนจำนวนหนึ่งให้กับนักเรียนโรงเรียนเอกชนดังกล่าว โดยสรุปแล้วเขาคำนวณผลได้จากผลคูณของค่าประมาณจำนวนนักเรียนที่รัฐต้องรับภาระ กับค่าประมาณค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ และนำผลได้จากการคำนวณมาปรับให้อยู่ในรูปของมูลค่าปัจจุบัน

ผลได้ทางอ้อม ได้แก่ ปริมาณการศึกษาที่เพิ่มขึ้นหรือจำนวนนักเรียนที่ได้รับการศึกษามากขึ้น อันเนื่องมาจากการให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชนของรัฐเพื่อให้โรงเรียนเอกชนรับภาระในการจัดการศึกษาให้กับจำนวนนักเรียนดังกล่าว ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นต้นทุนที่ประหยัดได้ที่สำคัญมากของโครงการทางการศึกษา ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผลได้ทางอ้อมดังกล่าวนี้เป็นผลได้ที่วัดเป็นตัวเงินยาก (Intangible Benefit) แต่การคำนวณต้นทุนและผลได้โดยทั่วไปมักไม่รวมผลได้ทางอ้อมนี้ไว้ด้วยเนื่องจากวัดยาก

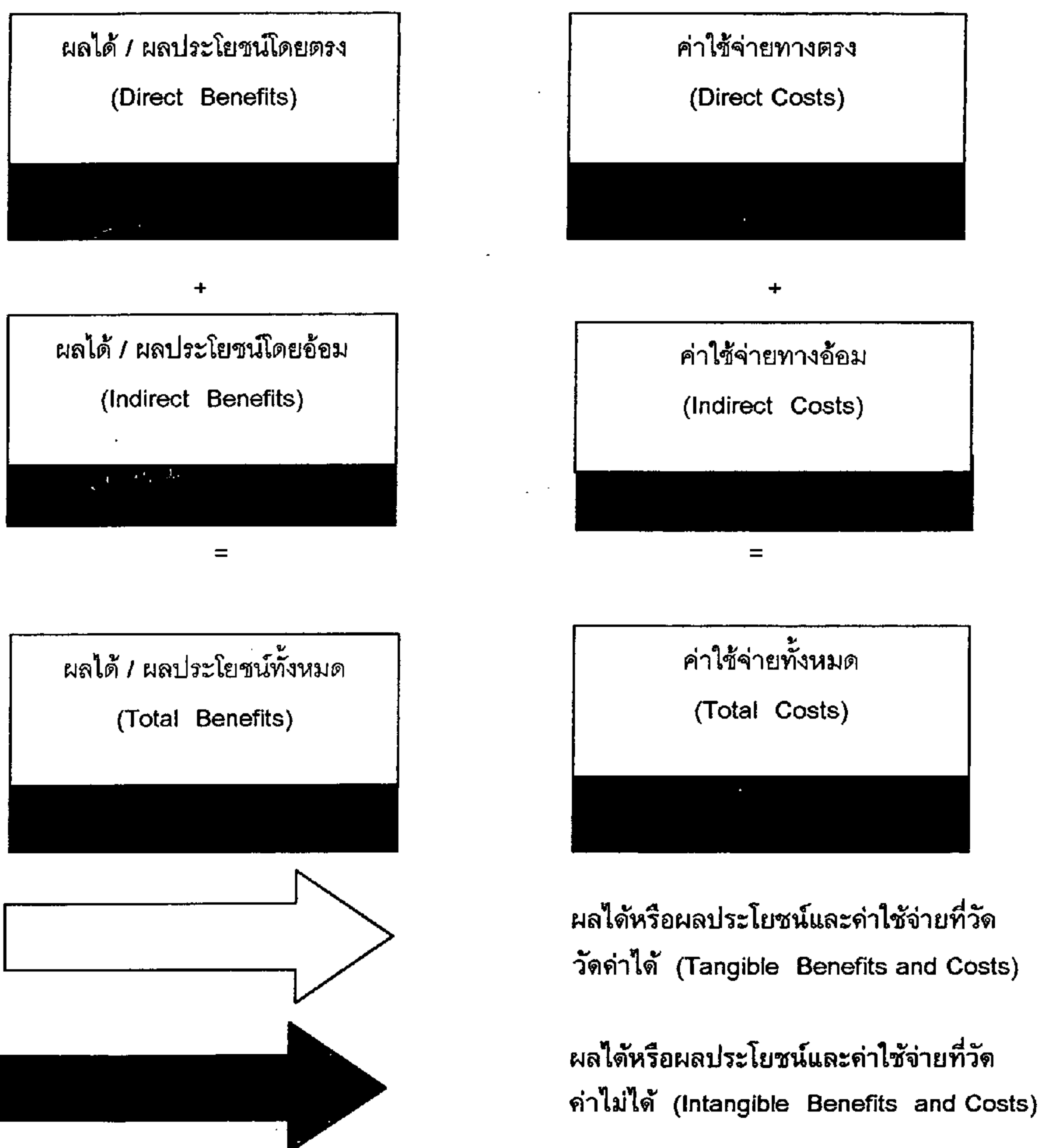
จากแนวคิดข้างต้นสอดคล้องกับ สฤต สันติเมทนีดล (2537 : 51) ได้แบ่งผลได้จากค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทางการศึกษาเป็น 2 ประเภทคือ

1. ผลประโยชน์โดยตรง (Direct Benefits) คือผลประโยชน์ที่เกิดจากโครงการโดยตรงในขั้นพื้นฐานตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่นการสร้างเขื่อนชลประทาน ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการสร้างเขื่อนก็คือปริมาณพื้นที่ดินที่สามารถใช้เพาะปลูกมากขึ้น เป็นผลประโยชน์โดยตรงของโครงการในกรณีที่เขื่อนกั้นน้ำที่สร้างขึ้นนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า เช่น เขื่อนภูมิพล ผลประโยชน์ที่ได้โดยตรงจากโครงการก็คือ ปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้

2. ผลประโยชน์ทางอ้อม (Indirect Benefit) คือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลกระทบในขั้นที่สองและขั้นต่อ ๆ ไปของโครงการ เช่น การสร้างเขื่อนกั้นน้ำเพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้าก็คือปริมาณของสินค้าที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการผลิตโดยหันมาใช้พลังงานไฟฟ้าแทนพลังงานอื่นและทำให้ต้นทุนการผลิตถูกลงด้วย นอกจากนั้นเขื่อนกั้นน้ำดังกล่าวยังช่วยให้ระดับน้ำสม่ำเสมอตลอดปี ทำให้มีการประมงน้ำจืด และการสัญจรทางน้ำดำเนินไปได้สะดวกทั้งปี พร้อมทั้งทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของ

ป่าเขา ลำเนาไพรและเพิ่มทัศนียภาพของอาณาบริเวณรอบ ๆ เชื้อน ถ้าผลประโยชน์และค่าใช้จ่ายสามารถ
 ในรูปของตัวเงินหรือวัดเป็นตัวเลขได้ เราก็นิยามว่า Intangible แต่อย่างไรก็ตามสำหรับ Intangible มิได้
 หมายความว่าวัดไม่ได้เสียเลย แต่อาจจะเป็นเพราะว่าเรายังไม่สามารถหาเหตุผลและข้อมูลที่จะนำมา
 วัดได้ ถ้าเราสามารถหาเหตุผลและข้อมูลมาวัดได้จะเรียกว่าเป็น Tangible

จากการแบ่งประเภทผลได้จากค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนทางการศึกษา ผู้ศึกษาสามารถสรุปเป็น
 แผนภูมิได้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 การวิเคราะห์ผลได้ที่ได้รับเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายที่ปฏิบัติโดยทั่วไป

อาจกล่าวได้ว่า การลงทุนจัดการศึกษาของรัฐโดยให้เอกชนมีส่วนร่วมนั้น ผลตอบแทนของรัฐในที่นี้คือเอกชนสามารถช่วยแบ่งภาระในการจัดการศึกษาของรัฐ โดยที่ภาครัฐเองไม่ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาทั้งหมด และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการผลิตและพัฒนาประเทศ

การวัดผลประโยชน์ตอบแทนทางการศึกษา

วราพรรณ มีเฟื่องศาสตร์ (2541 : 15) เนื่องจากการศึกษาจัดว่าเป็นการลงทุนประเภทหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องมีการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุน ซึ่งมีวิธีการประเมินโดยใช้หลักการวิเคราะห์ Cost – Benefit Analysis นั้นมีเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio)

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้หลักการวิเคราะห์ Cost – Benefit Analysis ซึ่งเป็นหลักการที่เป็นที่ยอมรับทั้งในภาครัฐกิจเอกชนและภาครัฐบาล เนื่องจากมีความสามารถในการวัดต้นทุนและผลตอบแทนในรูปของตัวเงินที่ชัดเจน สำหรับเกณฑ์การตัดสินใจตามหลักการ Cost-Benefit Analysis มีดังนี้

Benefit Cost Ratio

หลักการ

วัดผลได้ต่อต้นทุนที่ได้จากการให้เงินอุดหนุนของรัฐ โดยพิจารณาจากอัตราส่วนของผลได้และต้นทุนของการให้เงินอุดหนุน

วิธีการคำนวณ

มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนตลอดอายุของโครงการหารด้วยมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนตลอดโครงการ ซึ่งเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$B / C = \frac{\sum_{t=0}^n B_t / (1+i)^t}{\sum_{t=0}^n C_t / (1+i)^t}$$

โดยที่

B_t = ผลตอบแทนในปีที่ t

C_t = ค่าใช้จ่ายในปีที่ t

t = ระยะเวลาของโครงการมีค่า 1, 2, ..., n

i = อัตราส่วนลด

เกณฑ์การตัดสินใจ

$B/C \geq$ ตัดสินใจลงทุน ถ้าโครงการนี้ให้อัตราส่วนของผลตอบแทนและต้นทุนเท่ากับหรือมากกว่าหนึ่ง

$B/C < 1$ ไม่ลงทุน ถ้าโครงการนี้ให้อัตราส่วนของผลตอบแทนและต้นทุนน้อยกว่าหนึ่ง

จุดดีของ B/C

สามารถจัดเรียงลำดับ โครงการที่ให้ผลตอบแทนต่อการลงทุนสูงสุด-ต่ำสุดได้ นอกจากนี้ยังสามารถเปรียบเทียบขนาดของผลตอบแทนต่อการลงทุนในแต่ละโครงการได้ โดยพิจารณาจากสัดส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุนในการลงทุนว่ามีค่ามากน้อยเพียงใด

จุดอ่อนของ B/C

การตัดสินใจลงทุนโดยพิจารณาค่า B/C ratio เพียงอย่างเดียวอาจทำให้

เกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาด โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลตอบแทนและต้นทุนสูง ซึ่งมีค่า B/C ratio ต่ำแต่อาจมีค่า NPV ที่สูงกว่าอีกโครงการ จุดอ่อนอีกประการหนึ่งคือการเลือกอัตราส่วนลด (Discount Rate) ที่เหมาะสม ถ้าเลือกอัตราส่วนลดไม่ถูกต้อง จะทำให้ได้ค่า B/C ratio ที่ผิดพลาด

อาจกล่าวได้ว่า เกณฑ์การตัดสินใจโดยใช้ B/C ratio เป็นเกณฑ์ที่วัดประสิทธิภาพในการผลิตของโครงการนั้น (Productivity) โดยพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนของโครงการเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ทั้งสองมีความแตกต่างกันตรงที่ B/C ratio จะต้องกำหนดอัตราส่วนลด (discount rate) ที่เหมาะสมในการคำนวณมูลค่าปัจจุบัน (กอบกุล ปิตรชาติ. 2539 : 18)

การจัดการศึกษาเอกชน

ความหมายของการศึกษาเอกชน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน (2526 : 1) ได้ให้นิยามการศึกษาเอกชน หมายถึง “กิจกรรมการศึกษาที่เอกชนหรือบุคคลเป็นผู้จัด โดยใช้ทรัพยากรหลักทั้งที่เป็นคน (Manpower) ทุนทรัพย์ (Money) และวัสดุอุปกรณ์ (Material) ของภาคเอกชน จัดทำขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์อันจำกัดสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่มเฉพาะเหล่านั้น”

นวลทิพย์ คงกุล (2527 : 124) ได้ให้ความหมายของการศึกษาเอกชนว่า หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่เอกชนหรือบุคคลเป็นผู้จัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์อันจำกัดสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่มมิได้จัดให้แก่บุคคลทั่วไปและทรัพยากรที่ใช้ในการจัดไม่ว่าจะเป็นบุคคล ทุนทรัพย์ หรือวัสดุอุปกรณ์ต้องมาจากภาคเอกชนเป็นหลัก

ดังนั้น การศึกษาเอกชน หมายถึง การจัดกิจกรรมการศึกษาที่เอกชนหรือบุคคลเป็นผู้จัด โดยอาศัยองค์ประกอบของทรัพยากรมนุษย์ ทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์ที่มาจากภาคเอกชน เพื่อประโยชน์อันจำกัดเฉพาะบุคคล หรือเฉพาะกลุ่ม

ประวัติการจัดการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2526 : 1 – 7) ได้กล่าวถึงประวัติการจัดการศึกษาเอกชนในประเทศไทยนั้นเริ่มมีมานานตั้งแต่สมัยลัทธิขงจื๊อ และมีการพัฒนาการมาตามลำดับจนถึงปัจจุบัน โดยสรุปดังนี้

1. สมัยลัทธิขงจื๊อและการเรียนการสอนในสมัยนั้นส่วนใหญ่จะอยู่ที่วัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนอ่านและเขียนหนังสือ ซึ่งมีตัวหนังสือ 3 ประเภท ได้แก่ ตัวหนังสือไทยยวน (หนังสือเมือง) ตัวหนังสือสุโขทัย (หนังสือผักขาม) และตัวหนังสือขอมไทย (หนังสือขอมเมือง) นอกจากการอ่านและการเขียนหนังสือแล้ว วิชาแพทย์แผนโบราณ วิชาก่อสร้าง โหราศาสตร์ เวทมนตร์คาถา วิชาต่อสู้ป้องกันตัว ก็จัดสอนในวัดเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีวิชาที่สอนนอกวัดคือ วิชาต่อสู้ป้องกันตัวและวิชาชีพของครอบครัวหรือตระกูล ซึ่งถ่ายทอดให้แก่คนในสกุล ทำนองเดียวกับการเรียนการสอนของราชินิกุล บุตรหลานของข้าราชการที่เล่าเรียนกันในวัง และในสำนักราชบัณฑิตซึ่งเจ้านายในราชตระกูลเป็นผู้สอนความรู้ที่ศึกษาเล่าเรียน ได้แก่ วิชาศาสนาพุทธ ภูมิศาสตร์ มานุษยวิทยา รัฐประศาสนศาสตร์ ดาราศาสตร์ ปัน ปักทอง ร้องกรอง เป็นต้น

2. สมัยกรุงศรีอยุธยา การศึกษาของประเทศไทยยังคงดำเนินการโดยเอกชนต่อมาด้วยรูปแบบที่จัดกันในสมัยลานนาไทยและสุโขทัย จนกระทั่งเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าเป็นครั้งที่ 2 ในปีพ.ศ. 2310 ในสมัยนี้ การจัดการเรียนการสอนได้พัฒนามากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก บาทหลวงฝรั่งเศส นิกายโรมันคาทอลิก ได้เข้ามาขอจัดตั้งโรงเรียนขึ้นหลายแห่ง และบางแห่ง สมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้ทรงช่วยสร้างโรงเรียนรวมถึงโบสถ์และที่พักด้วย สำหรับชื่อโรงเรียนที่ปรากฏโดยการจัดตั้งของบาทหลวงได้แก่ โรงเรียนศรีอยุธยา โรงเรียนมหาพราหมณ์ โรงเรียนสามเณร วิทยาลัยคอนแวนต์ดิน และวิทยาลัยแห่งชาติ

สถานศึกษาเอกชนที่จัดตั้งโดยบาทหลวงนั้นมีวัตถุประสงค์จัดตั้งขึ้นเพื่อสอนหนังสือควบคู่ไปกับการสอนศาสนาเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านภาษาและวิทยาการสมัยใหม่ให้แก่คนไทย ทั้งนี้ยังทำให้ผู้ที่ศึกษามีความรู้พอที่จะรับราชการในประเทศได้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชที่กำหนดเอาไว้ในหนังสือจินตามณี

นอกจากประเทศทางด้านตะวันตกที่เข้ามามีสัมพันธภาพในสมัยอยุธยาแล้ว ประเทศจีนเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีสัมพันธภาพกับประเทศไทยมาเป็เวลานาน เนื่องจากการติดต่อค้าขายกัน จึงทำให้ชาวจีนบางส่วนอพยพเข้ามาตั้งรกรากอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร จึงทำให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ศาลเจ้าโดยถ่ายทอดความรู้ด้วยการเล่านิทานประเภทวรรณคดี หรือเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จีน โดยใช้ภาษาจีนล้วน ๆ สำหรับค่าเล่าเรียนส่วนใหญ่จะเป็นสิ่งของตามแต่ผู้ปกครองนักเรียนจะนำไป

3. สมัยกรุงธนบุรี หลังสิ้นสุดการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 โรงเรียนหลายแห่งถูกพม่าเผาและทำลายทิ้ง จึงทำให้การศึกษาในสมัยนี้ไม่พัฒนาเท่าที่ควร เนื่องจากในสมัยนี้จำเป็นที่จะต้องทำการฟื้นฟูประเทศ การศึกษาในเอกชนสมัยนี้นั้นคงเหลือเพียงโรงเรียนสามเณรเท่านั้น ต่อมาในสมัยนี้โรงเรียนสามเณรได้หยุดทำการช่วงระยะหนึ่งทั้งนี้เนื่องจากสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงเนรเทศสังฆราชและบาทหลวงออกนอกประเทศ

4. สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงขึ้นครองราชย์ทรงมีพระราชประสงค์เรียกสังฆราชและบางหลวงที่ออกนอกประเทศกลับเข้าสู่ประเทศไทยอีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อฟื้นฟูโรงเรียนสามเณรขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพวกมิชชันนารีอเมริกันเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์เข้ามามีบทบาทในเมืองไทย หากแต่มิได้เข้ามาในรูปของบาทหลวงทั้งหมด แต่เข้ามาเป็นสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ ครู อาจารย์ นักหนังสือพิมพ์ และมิชชันนารีเหล่านี้นอกจากเข้ามาเผยแผ่ศาสนาแล้ว ยังเข้ามาเผยแพร่วิทยาทานแผนใหม่ให้กับคนไทยอีกด้วย ทำให้การจัดการศึกษาเอกชนโดยกลุ่มศาสนากลุ่มนี้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับนางสนมและนางกำนัลขึ้นภายในพระบรมมหาราชวัง โดยมีมิชชันนารีหญิงผลัดเปลี่ยนกันเป็นครูเข้าไปสอนภาษาอังกฤษและขนบธรรมเนียมตะวันตก ต่อมาในปี พ.ศ. 2395 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยโดยคณะมิชชันนารี เพื่อสอนวิทยาการสมัยใหม่ และวิชาชีพนอกเหนือไปจากการเผยแผ่ศาสนา ในปีพ.ศ. 2408 คณะมิชชันนารีได้จัดตั้งโรงเรียนสำหรับสตรีขึ้นเป็นแห่งแรก เพื่อสอนวิชาการฝีมือ ได้แก่ โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ ในปี พ.ศ. 2420 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนไทย-ฝรั่งขึ้น ซึ่งต่อมาเรียกว่า โรงเรียนอัสสัมชัญ อันเป็นโรงเรียนเอกชนในเครือของคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก และในปีพ.ศ. 2422 หลังจากประเทศไทยได้ดำเนินการเปิดโรงเรียนในภาครัฐมาตลอดได้มีการก่อตั้งโรงเรียนเอกชนของไทยขึ้นเป็น

แห่งแรกคือ โรงเรียนบำรุงวิชา ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้บุตรหลานของชนชั้นสูงไปเข้าเรียนในโรงเรียนของศาสนาคริสต์

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า จึงมีแนวพระราชดำริให้จัดการศึกษากับประชาชนมากขึ้น โดยมีการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นระบบแบบแผน มีหลักสูตรและการวัดประเมินผลความรู้ขึ้น ทั้งยังสนับสนุนให้มีการขยายกิจการการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนมากขึ้นอีกด้วย และในสมัยนี้เองได้มีการเปลี่ยนชื่อโรงเรียนของพวกบาทหลวงและมิชชันนารีจากเดิมเรียกว่า “โรงเรียนสามเณร” เป็น “โรงเรียนเซนต์กิต” ในปีพ.ศ. 2435 และเปลี่ยนเป็น “โรงเรียนบुकคล” ในปี พ.ศ. 2454 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้นถึง พ.ศ. 2461 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนราษฎร์ และใช้ชื่อนี้เรื่อยมา จนเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนจึงมีการเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนเอกชน” จวบจนปัจจุบัน

โดยสรุปแล้วค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาเริ่มเกิดขึ้นกับบุคคลชั้นสูงก่อน แล้วจึงค่อย ๆ ขยายตัวออกไปสู่มวลชน ซึ่งในระยะแรก ๆ พวกมิชชันนารีต้องใช้วิธีจ้างเด็กให้เรียนแล้วเปลี่ยนเป็นให้เรียนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น และในที่สุดได้เปลี่ยนเป็นเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และยังคงใช้วิธีการนี้ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

องค์ประกอบของการจัดการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2537 : 30) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดการศึกษาเอกชนดังนี้

1. ผู้จัดการกิจการเป็นเอกชนหรือบุคคลหรือคณะบุคคลหรือนิติบุคคล และในกรณีที่เป็นการเข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็จะต้องดำเนินการในฐานะของภาคเอกชน ผู้จัดการกิจการดังกล่าวซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ได้แก่

- ผู้รับใบอนุญาต หมายถึงเจ้าของโรงเรียน
- ผู้จัดการ
- 2. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งมาจากภาคเอกชนเป็นหลัก ได้แก่
 - บุคลากรทางการศึกษา
 - ที่ดิน
 - อาคารเรียน และอาคารประกอบ
 - ครุภัณฑ์
 - วัสดุอุปกรณ์
 - เงินทุน

3. วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเอกชน เป็นไปเพื่อบริการสาธารณะ (Public Series) ในการให้การศึกษาแก่ประชาชนและเพื่อแสวงหาผลกำไร เพื่อให้กิจการโรงเรียนดำรงอยู่และพัฒนาก้าวหน้าขึ้น การจัดการศึกษาเอกชนเพื่อประโยชน์อันจำกัดสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่ม เฉพาะเหล่า มิได้จัดให้กับบุคคลทั่วไป

4. ผู้เรียน โดยปกติผู้เรียนจะเป็นบุคคลที่มีพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจในระดับเดียวกัน ในการนี้หากมีจำนวนผู้เรียนรวมกันทุกผลัดมากกว่า 7 คนขึ้นไป สถานที่นั้นก็จะได้ชื่อว่าเป็นสถานศึกษาเอกชน ตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน

นโยบายการจัดการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2539 : 19 - 20) ได้กล่าวถึงนโยบายการจัดการศึกษาเอกชนดังนี้

1. แนวนโยบายหลัก

รัฐเปิดโอกาสให้เอกชนที่มีความสามารถ มีคุณสมบัติเหมาะสม และมีเจตจำนงที่จะจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นผู้จัด ร่วมจัด และร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาโดยรัฐให้การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชนมีความคล่องตัวในการดำเนินการทั้งด้านวิชาการและการบริหาร รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาเอกชนทุกระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของเอกชนมีคุณภาพ

2. แนวนโยบายการจัดการศึกษาของเอกชนแต่ละระดับและประเภทการศึกษา

2.1 ประเภทสามัญศึกษา

ระดับก่อนประถมศึกษา

1. รัฐสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชน ท้องถิ่น เอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้ให้การศึกษา และอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยประถมศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน

2. รัฐจะจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเฉพาะเพื่อการวิจัยทดลองเพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบให้เป็นตัวอย่าง และการจัดการศึกษาในท้องถิ่นที่ด้อยกว่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีโอกาสน้อยในการได้รับบริการเชิงสังคม

ระดับประถมศึกษา

รัฐเปิดโอกาสให้เอกชนร่วมจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาได้แต่รัฐถือว่าภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษานี้เป็นงานเร่งด่วนของรัฐ ดังนั้น รัฐต้องเร่งขยายการศึกษาระดับประถมศึกษาให้ทั่วถึงโดยรวดเร็วและปรับปรุงคุณภาพให้เท่าเทียมกัน

ระดับมัธยมศึกษา

รัฐเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยรัฐจะเน้นขยายในบริเวณที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทัดเทียมกันในการเข้าเรียนในโรงเรียนระดับนี้

2.2 ประเภทอาชีวศึกษา

รัฐเปิดโอกาสให้เอกชนจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน และการศึกษาอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง และด้วยความคล่องตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับโรงเรียนกวดวิชาให้มีการจัดตั้งโรงเรียนกวดวิชาเพื่อเปิดสอนวิชาสำคัญ ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ได้ตามความเหมาะสม

2.3 โรงเรียนนโยบายพิเศษ

โรงเรียนนานาชาติ

กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นได้เป็นราย ๆ ไป ตามความจำเป็น ภายใต้หลักเกณฑ์การจัดตั้งที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

โรงเรียนจีน

รัฐไม่อนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนเพื่อสอนภาษาจีนเพิ่มขึ้น

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพิ่มขึ้นได้เป็นราย ๆ ไปตามความจำเป็น ภายใต้หลักเกณฑ์การจัดตั้งที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์การอุดหนุนจะได้รับการอุดหนุนส่งเสริม ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการด้วย

การอุดหนุนส่งเสริมและช่วยเหลือการศึกษาโรงเรียนเอกชน

การอุดหนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือการศึกษาเอกชน มีมานานนับแต่เริ่มอนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนสามเณรในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่มีได้ออกมาในรูปของตัวเงิน พระองค์ได้ทรงพระราชทานที่ดิน สิ่งของ สำหรับสร้างโรงเรียน โบสถ์และบ้าน แก่บาทหลวงชาวฝรั่งเศสที่เข้ามาทำการสอนและเผยแผ่ศาสนา

ต่อมาในยุคสมัยกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชก็กระทำเช่นเดียวกันกับในสมัยอยุธยา คือ พระองค์ทรงพระราชทานที่ดินและสิ่งของในการสร้างโรงเรียนของคริสต์ศาสนา

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานที่ดินข้างวัดอรุณราชวราราม แก่คณะมิชชันนารี ซึ่งต่อมาได้ใช้เป็นสถานที่ตั้งโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนของชินแสกีเอ็งก๊วยเซียน เมื่อพ.ศ. 2395 และเปลี่ยนมาเป็นโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยในที่สุด ในปีพ.ศ. 2420 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงอุดหนุนเงินเป็นค่าก่อสร้างอาคารเรียนแก่โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ เป็นเงิน 1,000 ดอลลาร์ และได้ทรงอุดหนุนโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยเป็นค่าซื้อที่ดินจำนวน 20 ไร่ ในปีพ.ศ. 2446

การอุดหนุนส่งเสริมและช่วยเหลือการศึกษาเอกชน ได้เริ่มกำหนดขึ้นเป็นการทั่วไป ครั้งแรกในโครงการศึกษา ร.ศ. 117 (พ.ศ. 2441) ซึ่งจะให้การอุดหนุนเป็นเงิน ครู และวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนแก่โรงเรียนเซนต์กิตต์ โครงการนี้คาดว่าจะให้เงินแก่โรงเรียนตามจำนวนนักเรียนคนละ 6 บาท ต่อปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2526 : 16)

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาจะพบว่าการอุดหนุนส่งเสริมและช่วยเหลือการศึกษาเอกชนได้ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นและเป็นระบบ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกระเบียบว่าด้วยการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2479 แต่ในพระราชบัญญัติฉบับนี้มิได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการอุดหนุนส่งเสริมและช่วยเหลือการศึกษาเอกชนแต่ประการใดเลย แต่รัฐก็ได้ช่วยการจัดการศึกษาอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ อาทิ ในปี พ.ศ. 2484 กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีระเบียบว่าด้วยการรับรองวิทยฐานะโรงเรียนราษฎร์เทียบเท่าโรงเรียนรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นเกียรติของโรงเรียนราษฎร์ที่ได้รับการรับรองวิทยฐานะและเป็นการแสดงถึงคุณภาพและมาตรฐานที่ดีอีกด้วย ในปี พ.ศ. 2487 ได้เริ่มให้เงินอุดหนุนในการก่อสร้างอาคารเรียน ในปี พ.ศ. 2489 ได้มีการเพิ่มประเภทของการอุดหนุน คือ การอุดหนุนครุภัณฑ์ การอุดหนุนครุที่มีวุฒิทางครู การอุดหนุนเป็นเงินเดือนตามวุฒิแก่ครูช่วยสอน ต่อมาในปี พ.ศ. 2497 ในพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ ได้มีการใส่สาระสำคัญของการอุดหนุนส่งเสริมและช่วยเหลือการศึกษาเอกชนขึ้นเป็นฉบับแรก สาระสำคัญของระเบียบนี้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนโรงเรียนด้วยการให้ครู ให้เงิน หรือด้วยประการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนมีฐานะมั่นคงและดำรงอยู่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2526 : 17 - 18) โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 5 ประการคือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. ม.ป.ป. : 12)

1. เพื่อเป็นการจูงใจให้คณะบุคคลและเอกชนเข้ามาร่วมรับภาระจัดการศึกษาเพื่อให้มีสถานศึกษามากขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสเข้าเรียนได้มากขึ้น

2. เพื่อให้สถานศึกษามีความมั่นคง สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
 3. เพื่อให้การศึกษาที่เอกชนจัดมีคุณภาพทัดเทียมกับที่รัฐจัด
 4. เพื่อเป็นการผ่อนคลาย มิให้สถานศึกษาเอกชนขึ้นค่าธรรมเนียมเรียนให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้ปกครองนักเรียน รัฐจึงเข้ารับภาระแทนผู้ปกครองนักเรียนในบางส่วนบางเวลา
 5. เพื่อเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจของครู อันจะทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการศึกษาเอกชนดี รัฐจึงได้จัดให้มีสวัสดิการและการสงเคราะห์รวมทั้งให้มีการจ่ายเงินเดือนครูเต็มตามวุฒิด้วย
- ในปี พ.ศ. 2498 รัฐได้เพิ่มการอุดหนุนให้อีกประเภทหนึ่งคือการให้เข้าทรัพย์สินของกระทรวงศึกษาธิการ

ในปี พ.ศ. 2504 รัฐได้เริ่มให้การอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายในการวัดผลแก่โรงเรียนตามระดับการศึกษาเป็นรายหัวนักเรียน ต่อมารัฐได้เปลี่ยนวิธีการอุดหนุนเป็นรายหัวนักเรียนตามระเบียบว่าด้วยการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์มาเป็นให้เงินแก่โรงเรียนเพื่อไปจ้างครู

ในปี พ.ศ. 2517 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบจำกัดการอุดหนุนที่ให้เป็นเงินค่าจ้างครูช่วยสอน เงินครุฑน และเงินค่าวุฒิทางครูโดยให้เฉพาะโรงเรียนที่เปิดทำการสอนก่อนวันที่ 1 มิถุนายน 2517 เท่านั้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ได้ขยายสาระสำคัญระเบียบการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ดังนี้คือ ประเภทโรงเรียนราษฎร์ที่จะได้รับการอุดหนุน เกณฑ์การพิจารณาให้การอุดหนุน ซึ่งวิเคราะห์จากความมั่นคงแข็งแรงของอาคารเรียน การสุขาภิบาล จำนวนนักเรียน ชั้นเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน ครู ผลการสอน ระเบียบข้อบังคับ และการดำเนินการของโรงเรียนสำหรับการอุดหนุน อาจให้เป็นเงิน ให้ครูเข้ารับการอบรมร่วมกับครูของรัฐ ให้ครูจากโรงเรียนของรัฐไปช่วยสอน ให้สิทธิส่งนักเรียนเข้าเรียนครู และให้การอุดหนุนอื่น ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควร นอกจากนี้ได้มีการยกเลิกการอุดหนุนเป็นเงินค่าจ้างครูช่วยสอน เงินครุฑน และเงินค่าวุฒิทางครูมาเป็นการอุดหนุนเป็นเงินสมทบเงินเดือนครู เงินค่าครองชีพชั่วคราว และเงินสมทบกองทุนสงเคราะห์แทน ทำให้การศึกษาเอกชนมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นมากขึ้น ครูได้รับการสงเคราะห์และสวัสดิการดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2526 : 18-19)

ในปีพ.ศ. 2518 ถึง พ.ศ. 2525 การที่รัฐให้เงินอุดหนุนสถานศึกษาเอกชน ได้ส่งผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนเป็นอย่างมาก เพราะมีการควบคุมมาตรฐานเข้มงวดขึ้น โดยมีการควบคุมการเก็บค่าเล่าเรียน ไม่ให้เก็บเกินอัตราตามที่รัฐกำหนด

ในปี พ.ศ. 2531 รัฐได้มีการเสนอแนวทางการให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียนโรงเรียนเอกชน แนวใหม่ไว้ 2 รูปแบบด้วยกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. ม.ป.ป : 27) คือ

รูปแบบที่ 1 โรงเรียนที่ขอรับเงินอุดหนุนจะเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ไม่เกินร้อยละ 60 และรัฐบาลอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลแต่ละปีแต่ละระดับการศึกษา

รูปแบบที่ 2 โรงเรียนที่ขอรับเงินอุดหนุนจะเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ไม่เกินร้อยละ 55 และรัฐบาลอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 45 ของค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลแต่ละปีแต่ละระดับการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2539 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2539 : 20 – 21) ได้กล่าวถึงการอุดหนุนในการศึกษาโรงเรียนเอกชนดังนี้

การอุดหนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือการศึกษาเอกชนสามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียน ประกอบด้วย

1) จัดส่งครูไปช่วยสอนในโรงเรียนเอกชนการกุศล และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้

2) ให้อุปกรณ์การศึกษาแก่โรงเรียนเอกชนการกุศล โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ และโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ยกเว้นอาคารนำเข้าวัสดุอุปกรณ์การศึกษาแก่โรงเรียนเอกชนการกุศล และโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

3) ให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาเป็นรายหัว นักเรียนในอัตราไม่เกินร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในโรงเรียนของรัฐในแต่ละระดับการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนนำไปใช้จ่ายเป็นเงินเดือนครู การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาที่ดีขึ้น และสามารถดำรงโรงเรียนอยู่ได้ด้วยรายได้ของโรงเรียนเองในที่สุด สำหรับโรงเรียนเอกชนการกุศล รัฐให้เงินอุดหนุนเป็นรายหัวนักเรียนเช่นกัน แต่ในอัตราไม่เกินร้อยละ 60 ส่วนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รัฐให้เงินอุดหนุนเป็นรายหัวนักเรียนตามสูตรการอุดหนุนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อให้โรงเรียนนำไปพัฒนากิจการของโรงเรียน ร้อยละ 50 ให้แก่ครูสอนศาสนาอิสลาม ร้อยละ 40 ที่เหลือให้แก่ผู้บริหาร

4) ให้เช่าทรัพย์สินของกระทรวงศึกษาธิการ

5) อุดหนุนและส่งเสริมอื่น ๆ ได้แก่ การให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่เจ้าของ ผู้จัดการ ที่สามารถจัดการศึกษาได้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประเทศชาติ และอุดหนุนเงินค่าวัสดุการศึกษา เพื่อช่วยเหลือในการดำเนินการวัสดุการศึกษาของนักเรียนเป็นรายหัวในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นตัวประโยคในหลักสูตรศาสนาอิสลามของโรงเรียนเอกชนการกุศล และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ โดยการให้ยืมเงินค่าก่อสร้าง และแก่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา โดยการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อการก่อสร้างอาคาร และจัดหาอุปกรณ์การศึกษา

2. การส่งเสริมช่วยเหลือครูใหญ่และครู ประกอบด้วย

1) ให้การอบรมทางวิชาการ

2) ให้เงินสงเคราะห์ โดยการสมทบเงินเข้าในกองทุนสงเคราะห์ช่วยเหลือครูใหญ่และครูในอัตราร้อยละ 6 ของเงินเดือนครูใหญ่และครู ซึ่งตามส่วนที่รัฐบาลจัดสรรเข้าในกองทุนคิดเป็นสัดส่วน 6 : 3 : 3 ระหว่างรัฐบาล : เจ้าของ : ครูใหญ่และครู ส่วนดอกเบี้ยที่ได้จากการฝากเงินกองทุนไว้กับธนาคารได้นำมาช่วยเหลือครูใหญ่และครูเป็นค่ารักษาพยาบาลและค่าทดแทน ค่าช่วยเหลือบุตรและการศึกษาของบุตรด้วย

3) ให้เงินสมทบเงินเดือนหรือค่าครองชีพ เมื่อมีการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนรัฐจะปรับให้กับครูใหญ่ และครูโรงเรียนเอกชนด้วย ถ้าการปรับอัตราเงินเดือนดังกล่าวมีผลกระทบให้โรงเรียนต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายเป็นเงินเดือนครูเพิ่มขึ้น โดยที่โรงเรียนไม่สามารถปรับค่าธรรมเนียมการเรียนได้ทัน เพราะการปรับอัตราเงินเดือนเกิดขึ้นกระชั้นชิดและเกิดขึ้นระหว่างปีการศึกษา ทั้งนี้เฉพาะโรงเรียนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนทั้งโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาและโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

4) ช่วยเหลือประการอื่น ๆ ได้แก่ ให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้การผ่อนผันการเข้ารับราชการทหาร ให้สิทธิในการศึกษาต่อ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้กำหนดค่าธรรมเนียมการเรียนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับเงินอุดหนุนให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ไม่เกินร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนสามารถกำหนดค่าธรรมเนียมการเรียนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องจัดให้มีทุนการศึกษาสำหรับเด็กยากจนด้วย ส่วนโรงเรียนเอกชนการกุศลให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ไม่เกินร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในรัฐบาล โรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียนให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนตามเพดานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งรัฐได้ปรับเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนสูงสุด ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับภาระในสัดส่วนที่เหมาะสม และโรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามสมควร สำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน โรงเรียนอาชีวศึกษานอกระบบ สามารถเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้เป็นราย ๆ ไป ตามความเหมาะสมของแต่ละสาขาวิชาชีพ โรงเรียนนานาชาติ รัฐได้ยกเลิกการควบคุมค่าธรรมเนียมการเรียน และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ เพื่อให้โรงเรียนมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเต็มที่

ในปี พ.ศ. 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 2) ได้กล่าวถึงทางเลือกในการให้การอุดหนุนผู้เรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ 3 ทางเลือก คือ

ทางเลือกที่ 1 ให้การอุดหนุนแก่ผู้เรียนทุกคนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้การอุดหนุนเหมือนเดิม คือ ให้การอุดหนุนผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐเท่ากับที่เคยอุดหนุนมาก่อนส่วนผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชน ให้การอุดหนุนในสัดส่วนร้อยละ 20 - 100 ขึ้นอยู่กับประเภท / กลุ่มของสถานศึกษาเอกชน ซึ่งเคยได้รับการอุดหนุนในสัดส่วนที่แตกต่างกันมาแต่เดิม

ทางเลือกที่ 2 ให้การอุดหนุนแก่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนระดับก่อนประถมศึกษา ให้การอุดหนุนผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนเพียงร้อยละ 55 ในขณะที่ผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐให้การอุดหนุนทั้งหมดเหมือนเดิม

ทางเลือกที่ 3 ให้การอุดหนุนแก่ผู้เรียนทุกคนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. กองนโยบายและแผน. (2544 1-2) ได้กำหนดทางเลือกในการให้เงินอุดหนุนรายหัวในปี พ.ศ. 2544 เป็นแบบทางเลือกที่ 1 โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับการอุดหนุนเป็นบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียนในอัตราไม่เกินร้อยละ 20 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ ปีการศึกษา 2544
2. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับการอุดหนุนเป็นบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียนในอัตราไม่เกินร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ ปีการศึกษา 2544
3. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับการอุดหนุนเป็นบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียนในอัตราไม่เกินร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ ปีการศึกษา 2544
4. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับการอุดหนุนเป็นบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียนในอัตราไม่เกินร้อยละ 100 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ ปีการศึกษา 2544

การอุดหนุนเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาระดับพื้นฐานสำหรับโรงเรียนเอกชน

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2545 : 1-4). ได้กล่าวถึงการอุดหนุนเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาระดับพื้นฐาน ดังนี้

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรให้การอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และรวมถึงชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 43 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประกอบกับ มาตรา 10 และมาตรา 60 (1) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 มาตรา 17 และมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2542 เรื่องนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และคณะรัฐมนตรีมีมติยืนยันมติดังกล่าว เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2545 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2545”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2545 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

(1) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนเอกชนเป็นบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียนของนักเรียน พ.ศ. 2542

(2) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการอุดหนุนโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2543

บรรดาระเบียบข้อบังคับและคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“โรงเรียน” หมายความว่า โรงเรียนเอกชนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ที่จัดการศึกษาในระบบตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและรวมถึงชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ

“นักเรียน” หมายความว่า ผู้เรียนที่โรงเรียนได้รับเข้าเรียนตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ทำหน้าที่เสมือนผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำการแทนผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนสำหรับกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น

“เงินค่าใช้จ่ายรายหัว” หมายความว่า เงินอุดหนุนที่รัฐอุดหนุนให้แก่ผู้เรียนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวแก่นักเรียนที่เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเอกชน

“คณะกรรมการอำนวยการ” หมายความว่า คณะกรรมการอำนวยการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ข้อ 5 ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชนรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด 1

การอุดหนุน

ข้อ 6 การอุดหนุนให้กระทำโดยให้เงินค่าใช้จ่ายรายหัวตามจำนวนนักเรียนที่เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนตามอัตราที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนด โดยให้โรงเรียนเบิกจ่าย ตามจำนวนนักเรียนมีอยู่จริงตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สำนักงานกำหนด

ข้อ 7 โรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวตามข้อ 6 ต้องดำเนินการดังนี้

- (1) ต้องบรรจุครูเข้าทำการสอนและจ่ายเงินเดือนให้แก่ครูตามวุฒิ
- (2) รับนักเรียนเข้าเรียนตามที่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต
- (3) เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นไม่เกินจากที่ได้รับอนุญาต
- (4) ดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและจัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน
- (5) ดำเนินกิจการโรงเรียนให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และนโยบายของทางราชการ

ข้อ 8 โรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัว ตามระเบียบนี้แล้วไม่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวตามระเบียบอื่น เว้นแต่สิทธิที่ได้รับตามระเบียบอื่นจะดีกว่าที่รับตามระเบียบนี้

หมวด 2

มาตรการกำกับและตรวจสอบ

ข้อ 9 โรงเรียนต้องจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันเพื่อให้ตรวจสอบได้ และเสนอแผนการใช้จ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวของปีการศึกษาถัดไปพร้อมงบดุลของปีการศึกษาที่ผ่านมาต่อที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน อย่างช้าภายในเดือนมิถุนายนของแต่ละปี

ข้อ 10 ให้คณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ให้ความเห็นชอบจำนวนนักเรียนที่ขอเบิกเงินค่าใช้จ่ายรายหัว และแผนการใช้จ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัว
- (2) กำกับดูแลโรงเรียนให้จัดทำบัญชีการเงิน และบัญชีอื่นตามที่สำนักงานกำหนด
- (3) กำกับดูแลโรงเรียนให้ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของทางราชการ

ข้อ 11 ในกรณีที่นักเรียนพ้นสภาพจากการเป็นนักเรียนของโรงเรียน ให้แจ้งงดการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวต่อเจ้าหน้าที่ภายใน 10 วันนับตั้งแต่วันที่นักเรียนผู้นั้นพ้นสภาพจากการเป็นนักเรียน

ข้อ 12 ในกรณีที่โรงเรียนมีการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวผิดพลาดหรือโดยไม่มีสิทธิให้ผู้อนุญาตเรียนหรือหักเงินคืนจากเงินค่าใช้จ่ายรายหัวในเดือนถัดไปพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

ข้อ 13 ในกรณีที่โรงเรียนไม่ยื่นคำขอเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวภายในระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด ให้ถือว่าโรงเรียนไม่ประสงค์จะเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับนักเรียนผู้นั้น และห้ามเรียกเก็บเงินค่าใช้จ่ายรายหัวส่วนที่มีได้เบิกรับจากนักเรียนผู้นั้น และห้ามจำหน่ายนักเรียนผู้นั้นออกจากโรงเรียนด้วยเหตุดังกล่าว

ข้อ 14 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าโรงเรียนค้างส่งเงินสมทบกองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน ให้ผู้อนุญาตหักจ่ายเงินสมทบกองทุนสงเคราะห์ส่วนที่ค้างชำระพร้อมเงินเพิ่มจากเงินค่าใช้จ่ายรายหัวที่โรงเรียนเบิกจ่ายในเดือนถัดไป

ข้อ 15 เมื่อปรากฏว่ามีการทุจริตเกี่ยวกับการขอรับเงินค่าใช้จ่ายรายหัว และตรวจสอบแล้วพบว่า มีการทุจริตจริงให้ผู้อนุญาตดำเนินการสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และอาจดำเนินคดีตามกฎหมาย หากผลแห่งการทุจริตนั้นทำให้มีการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวไปโดยมิชอบ ให้เรียกเงินพร้อมค่าปรับไม่น้อยกว่า 2 เท่า

ข้อ 16 โรงเรียนซึ่งได้รับเงินค่าใช้จ่ายรายหัวตามระเบียบนี้ แล้วไม่ดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ให้ผู้อนุญาตสั่งให้แก้ไขและดำเนินการให้ถูกต้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนดหากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการ ให้ผู้อนุญาตพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2545 : 1-4). ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ดังนี้

หลักเกณฑ์

1. โรงเรียนที่ได้รับเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนต้องมีคุณสมบัติและลักษณะดังนี้
 - 1.1 โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับใดระดับหนึ่ง หรือหลายระดับรวมกัน
 - 1.2 โรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและจัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ
2. นักเรียนที่มีสิทธิได้รับการอุดหนุนต้องเป็นนักเรียนซึ่งได้ลงทะเบียนเป็นนักเรียนในชั้นเรียนที่โรงเรียนมีสิทธิได้รับการอุดหนุน โดยถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และแนวปฏิบัติที่ทางราชการกำหนด และตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตและได้มาเรียนจริงสม่ำเสมอเป็นปกติโดยไม่ขาดเรียนติดต่อกันเกินกว่า 15 วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเว้นแต่กรณีเจ็บป่วยจนต้องเข้าโรงพยาบาล หรือแพทย์ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมรับรองว่าต้องหยุดพักการเรียน
3. การให้การอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวตามจำนวนนักเรียนที่เรียนอยู่จริงในโรงเรียน ตามตารางอัตราเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแนบท้ายประกาศนี้
4. ให้ผู้อนุญาตแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการตรวจสอบจำนวนนักเรียนคณะละไม่น้อยกว่า 3 คน หรือหลายคณะก็ได้ โดยให้คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติและจำนวนนักเรียน ดำเนินการดังนี้
 - 4.1 ตรวจสอบบัญชีเรียกชื่อนักเรียนทุกชั้นเรียน สถิติการเรียนของนักเรียนโดยจำนวนนักเรียนต้องไม่เกินความจุสูงสุดของโรงเรียน
 - 4.2 ตรวจสอบจำนวนนักเรียนกับคำร้องขอเบิกเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนหากปรากฏว่าจำนวนนักเรียนในวันที่ตรวจสอบมีน้อยกว่าจำนวนนักเรียน ในวันที่ 10 มิถุนายน และ 10 พฤศจิกายน ของปีการศึกษานั้น ๆ ให้ปรับลดจำนวนนักเรียนลงตามจำนวนที่มีอยู่จริง
 - 4.3 ตรวจสอบทะเบียนโรงเรียน ทะเบียนครู ทะเบียนนักเรียน ใบมอบตัวนักเรียนพร้อมรูปถ่าย และทะเบียนบ้านให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2535
 - 4.4 ตรวจสอบบัญชีการจ่ายเงินเดือนครู สมุดลงเวลาการทำงานของครูบัญชีการเงินและบัญชีอื่นของโรงเรียน

4.5 ให้คณะกรรมการรายงานผลการตรวจสอบพร้อมความเห็นต่อผู้อนุญาตเพื่อให้ผู้อนุญาตอนุมัติจำนวนนักเรียนของโรงเรียน ทั้งนี้จำนวนนักเรียนที่ได้รับอนุมัติจะต้องไม่เกินจำนวนนักเรียนตามคำร้องขอเบิกเงินค่าใช้จ่ายรายหัว

วิธีการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัว

1. ให้โรงเรียนจัดทำคำร้องขอเบิกเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน ภายในปีงบประมาณที่ได้รับแต่ละปี ส่งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนสำหรับกรุงเทพมหานครหรือส่งที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอท้องที่ที่ตรงเรียนตั้งอยู่ สำหรับจังหวัดอื่น ปีละ 2 ครั้ง (ภาคเรียนละ 1 ครั้ง) ภาคเรียนที่ 1 ประจำเดือนพฤษภาคม – กันยายน ภายในวันที่ 20 มิถุนายน และภาคเรียนที่ 2 ประจำเดือนตุลาคม – เมษายน ภายในวันที่ 20 พฤศจิกายนของปีการศึกษา พร้อมเอกสารประกอบ 2 ชุด (โรงเรียนเก็บไว้ 1 ชุด) ดังนี้

1.1 ใบสำคัญรับเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน

1.2 แบบรายงานจำนวนนักเรียนและครู พร้อมบัญชีรายชื่อนักเรียนเพื่อขอรับเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน ภาคเรียนที่ 1 สํารวจ ณ วันที่ 10 มิถุนายน และภาคเรียนที่ 2 สํารวจ ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน

1.3 รายละเอียดใบนำส่งเงินสมทบกองทุนสงเคราะห์ส่วนของผู้รับใบอนุญาต (แบบ สท. 1-01) และส่วนของครู (แบบ สท.1-02) ภาคเรียนที่ 1 ประจำเดือนเมษายน และภาคเรียนที่ 2 ประจำเดือนกันยายน

2. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์และตรวจสอบคำร้องขอเบิกเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน พร้อมเอกสารประกอบตามข้อ 1

3. ให้จังหวัดจัดส่งแบบสรุปจำนวนนักเรียนของโรงเรียนที่มีสิทธิรับเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน ซึ่งผ่านการตรวจสอบของคณะกรรมการ พร้อมความเห็นของจังหวัดแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีละ 2 ครั้ง ภาคเรียนที่ 1 ภายในวันที่ 10 กรกฎาคม และภาคเรียนที่ 2 ภายในวันที่ 10 ธันวาคม

4. เจ้าหน้าที่เสนอขออนุมัติเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายรายหัวพร้อมโอนเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนพร้อมโอนเงินเข้าบัญชีโรงเรียนต่อผู้อนุญาตตามระเบียบ

5. ในกรณีที่การขอเบิกเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในภาคเรียนที่ 2 มีจำนวนนักเรียนเกินกว่าคำร้อง ในภาคเรียนที่ 1 ให้จังหวัดเบิกจ่ายเงินให้แก่โรงเรียนตามจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในเดือนกันยายน ไปพลางก่อนแล้วรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทราบ เพื่อจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่จังหวัด

6. จังหวัดรายงานการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทราบ พร้อมสำเนาฎีกาชำระเงินตรง ภายในวันที่ 10 ตุลาคม สำหรับภาคเรียนที่ 1 และภายในวันที่ 10 พฤษภาคม สำหรับภาคเรียนที่ 2

เงื่อนไขการดำเนินการ

1. โรงเรียนต้องนำเงินค่าใช้จ่ายรายหัวที่ได้รับไปจ่ายเป็นเงินเดือนครูไม่ต่ำกว่าวุฒิที่ทางราชการกำหนดและตามประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและหากเหลือจ่ายให้นำไปจ่ายเป็นค่าดำเนินการจัดการศึกษาและใช้พัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครู

2. โรงเรียนต้องเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่น ตามระเบียบ นโยบายและแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
3. โรงเรียนต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา และให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา
4. โรงเรียนต้องเสนอจำนวนนักเรียนที่ขอรับการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน ณ วันที่ 10 มิถุนายน สำหรับภาคเรียนที่ 1 และจำนวนนักเรียนที่ขอรับการอุดหนุน ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน สำหรับภาคเรียนที่ 2 ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน
5. เมื่อนักเรียนพ้นสภาพจากการเป็นนักเรียนโรงเรียนต้องแจ้งผู้อนุญาตภายใน 10 วัน และให้จ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนแก่โรงเรียนนั้นจนถึงสิ้นเดือนที่นักเรียนพ้นสภาพการเป็นนักเรียน
6. การจ่ายเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนระหว่างปิดภาคเรียนให้เบิกจ่ายให้แก่โรงเรียนที่นักเรียนได้มีสภาพการเป็นนักเรียนจนวันปิดภาคเรียนนั้น (เดือนเมษายน พฤษภาคม และตุลาคมของปีการศึกษา)
7. กรณีที่นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนตามภาคเรียน ให้เบิกเงินค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่โรงเรียนผู้นั้นได้เต็มเดือนแรกของวันเปิดภาคเรียน
8. กรณีที่นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนระหว่างเดือนในเดือนใดให้เบิกเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนได้สำหรับนักเรียนผู้นั้นในเดือนถัดไป
9. โรงเรียนใดค้างส่งเงินสมทบกองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชน (3% ของผู้รับใบอนุญาต และ 3% ของครู) ให้ผู้อนุญาตหักเงินสมทบกองทุนสงเคราะห์ส่วนที่ค้างชำระพร้อมเงินเพิ่มร้อยละ 2 ต่อเดือนจากเงินค่าใช้จ่ายรายหัวที่โรงเรียนเบิกจ่ายในเดือนถัดไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ต้นทุน และผลได้ของเงินอุดหนุนจากรัฐที่ให้แก่การศึกษา เอกชนมีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในลักษณะนี้หลายหน่วยงานทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รวมถึงหน่วยงานและบุคคลที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาได้สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2532) ได้จัดทำรายงานการศึกษาเรื่องผลกระทบของนโยบายการอุดหนุนโรงเรียนเอกชนเป็นเงินรายหัว โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็นที่สำคัญ ประเด็นแรกเป็นการศึกษาในเรื่องของผลกระทบด้านการเงินต่อโรงเรียนเมื่อมีการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัว ประเด็นที่สองเป็นการศึกษาถึงผลกระทบต่อวงเงินงบประมาณของรัฐ ประเด็นสุดท้ายเป็นการศึกษาถึงผลกระทบต่อการดำเนินงานอุดหนุนว่ามีความเป็นไปได้ในลักษณะใด ผลการศึกษาพบว่า หากมีการเปลี่ยนแปลงการอุดหนุนทางการเงินของรัฐให้แก่วิทยาลัยเอกชนขณะนั้น จากการให้เงินอุดหนุนเพื่อสมทบเงินเดือนครูมาเป็นการอุดหนุนโรงเรียนเอกชนเป็นเงินรายหัวนักเรียนแล้วจะทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่คือ ประมาณร้อยละ 90.2 ได้รับผลกระทบทางบวก และโรงเรียนส่วนน้อย คือประมาณร้อยละ 9.7 ของโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนทั้งหมดจะได้รับผลกระทบทางลบ โดยเงินรายหัวนักเรียนต่ำกว่าเงินอุดหนุนแบบเงินเดือนครูที่เคยได้รับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรายงานการประเมินผลการให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชน โรงเรียนสามัญทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาข้อมูลเชิงปริมาณและ

คุณภาพที่สามารถชี้ให้เห็นประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการให้การอุดหนุนเป็นเงินรายหัวนักเรียนแก่โรงเรียนสามัญศึกษาทั่วไป โดยใช้วิธีประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนกับโรงเรียนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน รวมทั้งเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างโรงเรียน 2 ประเภทดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่รับเงินอุดหนุน 60 โรงเรียน และโรงเรียนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน 64 โรงเรียน รวมทั้งเจ้าหน้าที่รัฐส่วนภูมิภาค 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยที่ปรึกษาและคณะทำงานในโครงการประเมินผลการให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชน ปีงบประมาณ 2536 รวม 5 ฉบับ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two – Way Analysis of Varince) การทดสอบค่าเฉลี่ย (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหาตามลักษณะของข้อมูล ผลการศึกษาเฉพาะในส่วนของการศึกษาประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามนโยบายการอุดหนุนโรงเรียนเอกชนเป็นเงินรายหัวนักเรียนจากความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า

1. การดำเนินการดังกล่าวมีความเหมาะสมในเรื่องของเกณฑ์ และวิธีการให้การอุดหนุนที่กำหนดให้นำเงินอุดหนุนไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะเงินเดือนและพัฒนาการเรียนการสอน

2. การดำเนินการมีความเหมาะสมในเรื่องการกำหนดให้โรงเรียนยื่นคำร้องขอรับการอุดหนุนภายในวันที่ 30 มิถุนายนของทุกปี อีกทั้งรัฐควรมีการกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบโรงเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือและอุดหนุนดำเนินการตรวจสอบนักเรียนปีละ 2 ครั้ง และการกำหนดให้เบิกจ่ายเงินอุดหนุนเป็นรายเดือน

3. มาตรการควบคุมการให้การอุดหนุนโรงเรียนเอกชนเป็นเงินรายหัวที่ผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสม คือ การกำหนดให้คณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนมีหน้าที่ให้ความเห็นชอบและตรวจสอบจำนวนนักเรียนที่ขอรับการอุดหนุน นอกจากนี้ ยังได้มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากผู้บริหารโรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนส่วนมากให้ความเห็นว่า โรงเรียนจะไม่สามารถดำเนินการต่อไปและอาจล้มเลิกกิจการได้ ถ้ารัฐยกเลิกการอุดหนุนหรือยังคงให้การอุดหนุนแต่ลดจำนวน / อัตราเงินอุดหนุน หรือกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการอุดหนุน เพราะโรงเรียนมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายเนื่องจากไม่สามารถขึ้น / เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้เต็มที่

ภคพร วัฒนดำรงค์ (2539) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุน – ผลได้ของเงินอุดหนุนจากรัฐที่ให้แก่การศึกษาเอกชน โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลได้ของเงินอุดหนุนจากรัฐให้แก่การศึกษาเอกชน โดยการให้เงินอุดหนุนการศึกษาในครั้งนี้ พิจารณาเฉพาะกรณีการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวนักเรียนของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาที่ได้รับเงินอุดหนุนในกรุงเทพฯ การศึกษาพบว่าหากรัฐอนุญาตให้โรงเรียนเอกชนสามารถเก็บค่าเล่าเรียนได้เพิ่มขึ้น และยกเลิกการให้เงินอุดหนุน ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงราคาเล่าเรียนก็คือ รัฐจะต้องรับภาระจากการลดลงของความต้องการในการศึกษาโรงเรียนเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 8 ซึ่งคิดเป็นอัตราที่ไม่สูงมากนัก นอกจากนี้ยังพบว่าผลกระทบทางด้านรายได้ต่อความต้องการเรียนในโรงเรียนเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุนซึ่งจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทำให้สัดส่วนจำนวนนักเรียนที่รัฐต้องรับภาระสูงขึ้นอีกร้อยละ 36 รวมเป็นร้อยละ 44 ดังนั้นผลทางด้านราคาและรายได้ทำให้ทราบถึงจำนวนนักเรียนที่รัฐต้องรับภาระ (Number of Relocated Students) ซึ่งเมื่อคิดเป็นมูลค่าทางการเงินแล้วจะมีมูลค่าสูงมาก

วิลาวัณย์ ตันวัฒนะพงษ์ (2540) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและทางเลือกในการลดต้นทุน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและเปรียบเทียบต้นทุนในการจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานและตามที่เกิดขึ้นจริงรวมทั้งวิเคราะห์ทางเลือกในการลดต้นทุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนเฉลี่ยต่อคนตลอดหลักสูตร ปวช. และปวส. ตามเกณฑ์มาตรฐานสำหรับโรงเรียนที่เปิดสอนประเภทวิชาพาณิชยกรรมหรือบริหารธุรกิจ กลุ่มโรงเรียนที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และกลุ่มโรงเรียนที่เปิดสอนประเภทวิชาบริหารธุรกิจและช่างอุตสาหกรรม เท่ากับ 56,800 บาท 148,600 บาท และ 82,350 บาท ตามลำดับ ต้นทุนเฉลี่ยต่อคนตลอดหลักสูตรตามที่เกิดขึ้นจริง สำหรับกลุ่มโรงเรียนที่เปิดสอนประเภทวิชาพาณิชยกรรมหรือบริหารธุรกิจ กลุ่มโรงเรียนที่เปิดสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และกลุ่มโรงเรียนที่เปิดสอนประเภทวิชาบริหารธุรกิจและช่างอุตสาหกรรม เท่ากับ 32,750 บาท 26,100 บาท และ 45,750 บาท ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดพบว่าต้นทุนดำเนินการสูงกว่าต้นทุนลงทุนกลุ่มโรงเรียนทั้งต้นทุนตามเกณฑ์มาตรฐานและต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง และเมื่อเปรียบเทียบต้นทุนตามเกณฑ์มาตรฐานกับต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงพบว่า ต้นทุนตามเกณฑ์มาตรฐานสูงกว่าต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียนทุกกลุ่ม ส่วนทางเลือกในการลดต้นทุนคือ การเปิดสอนหลักสูตรที่สามารถใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน และการเปิดสอนสองรอบ

สุธี สมรรถกิจขจร (2543) ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาคูณต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่อหัวในการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนและค่าใช้จ่ายต่อคน ในการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1 ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส) สาขาบริหารธุรกิจ และสาขาช่างอุตสาหกรรม โดยศึกษา 2 ด้านคือ ต้นทุนคงที่และต้นทุนแปรได้ ซึ่งเป็นต้นทุนรวมทุกชั้นปี เพื่อจัดทำจุดคุ้มทุนและค่าใช้จ่ายต่อคนของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาคูณต้นทุนของนักเรียนระดับ ปวช. และปวส. สาขาบริหารธุรกิจ และสาขาช่างอุตสาหกรรม ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1 พบว่า ปริมาณจุดคุ้มทุนอยู่ที่ 1,313 คน และการศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ระดับ ปวช. และ ปวส. สาขาบริหารธุรกิจ และสาขาช่างอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นจริงเท่ากับ 13,922 บาท และค่าเล่าเรียนเฉลี่ยของนักเรียนแต่ละคน เท่ากับ 15,152 บาท

งานวิจัยต่างประเทศ

Walter I Garms (1971) ทำการศึกษาเรื่อง A Benefit – Cost Analysis of the Upward Bound Program มีวัตถุประสงค์เพื่อหานักเรียนระดับมัธยมที่มีความสามารถและเป็นผู้ที่ไม่ปรารถนาที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับวิทยาลัย เนื่องจากความยากจน หรือความเป็นไปได้ต่ำอันเกิดจากเชื้อชาติ พื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยการคำนวณผลได้พิจารณาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ตลอดชีวิตหลังหักภาษี ซึ่งผลได้จะนับรวมถึงเงินเดือนที่ได้รับระหว่างอยู่ในโครงการ ตลอดจนทุนการศึกษาและเงินให้เปล่าที่ได้รับในขณะที่อยู่ในวิทยาลัย สำหรับผลได้ที่ไม่สามารถคิดเป็นมูลค่าเงินได้ในงานศึกษานี้ไม่นำมาคิดคำนวณรวมด้วย สำหรับการคำนวณต้นทุนพิจารณาจากต้นทุนค่าธรรมเนียมของการเข้าเรียนวิทยาลัย ต้นทุนค่าครองชีพพิเศษสอดคล้องกับการเข้าวิทยาลัย รายได้ที่สูงสูญเสียไปขณะเข้าศึกษามัธยมปลายและวิทยาลัย การว่างงานและการจ่ายเงินสวัสดิการที่สูงสูญเสียไปเป็นผลของการจ้างงานเต็มเวลาที่ระหว่างช่วงชีวิตการทำงาน สำหรับต้นทุนที่ไม่สามารถคิดมูลค่าเป็นตัวเงินได้ จะไม่นำมาคิดรวมในการศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า ผลได้สุทธิของ

บุคคลเป็นบวกโดยใช้อัตราลดที่ 5 % และเป็นลบที่อัตราลด 10% ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโครงการ Upward Bound มีอัตราส่วนเพิ่มของโครงการที่ดีโครงการหนึ่ง

Blaug (1971) ทำการศึกษาอัตราผลตอบแทนในการลงทุนทางการศึกษาทั้งอัตราเอกชนและอัตราสังคมของการลงทุนในการศึกษาในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และปริญญาตรี คือร้อยละ 22 ร้อยละ 10 ร้อยละ 10 และร้อยละ 7 ตามลำดับ โดยใช้หลักเกณฑ์ด้านผลประโยชน์และต้นทุน จากผลการศึกษาจะเห็นว่าอัตราผลตอบแทนของประถมศึกษาสูงที่สุด ในขณะที่ของอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) ต่ำที่สุด และงานศึกษานี้ยังชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยใช้เงินลงทุนในระดับอุดมศึกษามากเกินไป ส่วนในระดับประถมศึกษาใช้น้อยเกินไป แม้ว่าอัตราผลตอบแทนทางสังคมจะสูงกว่าอุดมศึกษาก็ตาม

Psacharopoulos (1981) ทำการวิจัยด้านอัตราผลตอบแทนในการลงทุนทางการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในปี 1973 และได้วิจัยอีกครั้งในปี 1981 เพื่อปรับผลการวิจัยให้ทันสมัยขึ้น รวมทั้งศึกษาประเทศอื่น ๆ เพิ่มเติม การวิจัยครั้งนี้พยายามเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนในการลงทุนทางการศึกษาที่มีต่อสังคมและบุคคลของประเทศต่าง ๆ 44 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย การวิเคราะห์ Cost – Benefit Analysis โดยการคำนวณอัตราผลตอบแทนในการลงทุนทางการศึกษา ในส่วนของประเทศไทยพบว่าในปี 1970 อัตราผลตอบแทนต่อบุคคลในระดับประถมศึกษาสูงที่สุดเท่ากับร้อยละ 56 และลดลงเรื่อย ๆ ในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาเท่ากับร้อยละ 14.5 และ 14 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อัตราผลตอบแทนต่อบุคคลสูงกว่าอัตราผลตอบแทนต่อสังคมซึ่งเท่ากับร้อยละ 30.5, 13 และ 11 ตามลำดับ

Hensen, Becker และ Hanoch ในสหรัฐอเมริกา Mark Blaug ในอังกฤษ และ Carnoy ลาตินอเมริกา (รัชนิกร การวรรตนิพิเชฐ. 2543 : 19-21) และ แสดงให้เห็นว่าอัตราผลตอบแทน (Rate of Return) จากการลงทุนทางการศึกษามีค่าสูงกว่าผลตอบแทนจากการลงทุนด้านอื่น ๆ ทำให้คนเริ่มมองเห็นว่าการศึกษามีไม่เพียงแต่จะช่วยถ่ายทอดส่งเสริมวัฒนธรรมและอารยธรรมตามความเชื่อดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังมีส่วนสำคัญในการเพิ่มผลผลิตเพื่อพัฒนาประเทศอีกด้วย

อัตราผลตอบแทนทางการศึกษาเชิงประจักษ์

1. อัตราผลตอบแทนในการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา

ตาราง 1 อัตราผลตอบแทนในการลงทุนในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ของผู้ชายของอเมริกา

ปี	อัตราผลตอบแทนเอกชน	อัตราผลตอบแทนต่อสังคม
1959	10.0	10.5
1969	11.5	11.1
1972	10.5	9.5
1974	8.5	7.5

ที่มา : Campbell R. Mcconnell-Stanley L.Brue, Contemporary Labor

Economics, Second Edition (New York : Mcgraw – Hill, 1989.) Table 4-1, P.88

เป็นที่น่าสังเกตว่า อัตราผลตอบแทนในการลงทุนในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยทั้ง 2 อัตราของแต่ละปีใกล้เคียงกันมาก ซึ่งก็ชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพในการใช้เงินลงทุนในการศึกษาของภาคเอกชนและภาครัฐบาลอยู่ในระดับใกล้เคียงกันมากของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตาราง 2 อัตราผลตอบแทนทางเอกชนและทางสังคม ตามระดับการศึกษาของประเทศไทยปี 2529

ระดับการศึกษา	ทางเอกชน	ทางสังคม
<u>ระดับมัธยมต้น</u>		
รวมทุกภาค	16.6	13.6
เฉพาะเอกชน	15.7	12.7
<u>ระดับมัธยมปลาย (ทั่วไป)</u>		
รวมทุกภาค	7.8	6.7
เฉพาะเอกชน	4.1	3.6
<u>ระดับมัธยมปลาย (สายอาชีพ)</u>		
รวมทุกภาค	14.9	11.4
เฉพาะเอกชน	17.4	12.7
<u>ระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี)</u>		
รวมทุกภาค	21.2	13.5
เฉพาะเอกชน	30.0	18.7
<u>ระดับอุดมศึกษา (สายอาชีพ)</u>		
รวมทุกภาค	9.9	7.7
เฉพาะเอกชน	7.1	5.5

ที่มา : The World Bank, World Development Report, 1989

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา “การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลตอบแทนของการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชน” โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนจบ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2544 จากจำนวนโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 21 โรงเรียน ดังนี้

ตาราง 3 รายชื่อโรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนจบ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2544

ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)
1. โยนออฟอาร์ค	1,780
2. สรรพาวุธบำรุง	310
3. สตรีเนติศึกษา	215
4. อาหารศึกษา	149
5. พระมหาไถ่ศึกษา	1,172
6. กุหลาบวิทยา	1,517
7. กุหลาบวัฒนา	908
8. ช่างตาครูส์ศึกษา	2,124
9. ศิริชนศึกษา	423
10. สตรีวุฒิมิศึกษา	370
11. ขจรโรจน์วิทยา	2,416
12. บุรณวิทย์	1,518
13. จันทวงศ์วิทยา	776

ตาราง 3 (ต่อ)

ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)
14. สตรีเซนต์จอร์จ	459
15. อิสสละพียะฮ์วิทยาลัย	119
16. ขจรศึกษา	169
17. วรรณวิทย์	850
18. ประสานวิทยวิวัฒนา	408
19. บุรณะศึกษา	2,705
20. พร้อมพรรณวิทยา	882
21. ศิลปวัฒนา	378

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสารจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย รายงานงบดุลประจำปี 2544 ของโรงเรียนเอกชน ค่าธรรมเนียมการเรียน และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ของโรงเรียนเอกชน ประจำปีการศึกษา 2544

3. วิธีเก็บสำรวจข้อมูล

3.1 จัดทำคำร้องขอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานการศึกษาเอกชน

3.2 ขออนุญาตสำนักงานการศึกษาเอกชนศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปี 2544 เงินอุดหนุนที่สถานศึกษาได้รับจากภาครัฐ และสถิติจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2544 จากส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 สํารวจค่าใช้จ่ายของโรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 21 โรงเรียน

3.4 นำเอกสารที่รวบรวมจากสำนักงานการศึกษาเอกชนมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1. นำเอกสารที่รวบรวมจากเงินอุดหนุนที่รัฐจัดสรรให้แก่หน่วยงานการศึกษาเอกชน ในระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ปี 2544 และงบประมาณที่สถานศึกษาเอกชนได้ จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ปี 2544 จัดทำรายละเอียดแจกแจงข้อมูล

4.1.2. คำนวณหาอัตราเงินอุดหนุนที่รัฐจัดสรรให้แก่หน่วยงานการศึกษาเอกชน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ปี 2544 และงบประมาณที่สถานศึกษาเอกชนได้จัดสรรเป็น ค่า

ใช้จ่ายในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ปี 2544

4.1.3 วัดผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit - Cost Ratio) เป็นการหาอัตราส่วนของผลตอบแทนในมูลค่าปัจจุบันกับต้นทุนทางการศึกษาในมูลค่าปัจจุบัน โดยค่าที่ได้สามารถเป็นตัวบอกถึงความน่าลงทุนในโครงการนั้น ซึ่งผู้ศึกษาจะพิจารณาจากผลได้ผลตอบแทนต่อต้นทุนที่มากกว่า 1

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1. ค่าเฉลี่ยและร้อยละ

4.2.2. Benefit Cost Ratio

$$\frac{\sum_{t=0}^n B_t / (1+i)^t}{\sum_{t=0}^n C_t / (1+i)^t}$$

โดยที่ B_t = ผลตอบแทนในปีที่ t

C_t = ค่าใช้จ่ายในปีที่ t

t = ระยะเวลาของโครงการมีค่า 1, 2, ..., n

i = อัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลระยะ 1 ปี ในปี 2544 เท่ากับร้อยละ 2.73*

*ที่มา : www.bot.or.th/botthomepage/databank/econdata/ecib&finance

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชนในโรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในปี พ.ศ. 2544 ผู้ศึกษาได้แบ่งวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

B	แทน	ผลตอบแทนจากการให้อุดหนุนของรัฐบาล
C	แทน	ต้นทุนจากการให้อุดหนุนของรัฐบาล
i	แทน	อัตราดอกเบี้ย เท่ากับร้อยละ 2.73
B/C	แทน	อัตราผลตอบแทนของรัฐต่อต้นทุนในการให้เงินอุดหนุน
20 %	แทน	ร้อยละ 20 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐที่เป็นเงินอุดหนุนให้กับโรงเรียน
40 %	แทน	ร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐที่เป็นเงินอุดหนุนให้กับโรงเรียน
งบรวม	แทน	งบดำเนินการและงบลงทุน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ต้นทุนในการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชน ในโรงเรียนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยรัฐได้จัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวเป็น 2 กรณี คือ โรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ และ โรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชนประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในส่วนของงบดำเนินการและงบลงทุน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของรัฐต่อต้นทุนในการให้เงินอุดหนุนการศึกษาเอกชน ซึ่ง จะทำการวิเคราะห์ในส่วนของงบดำเนินการ งบลงทุน และงบรวม โดยวิเคราะห์โรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 และ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ

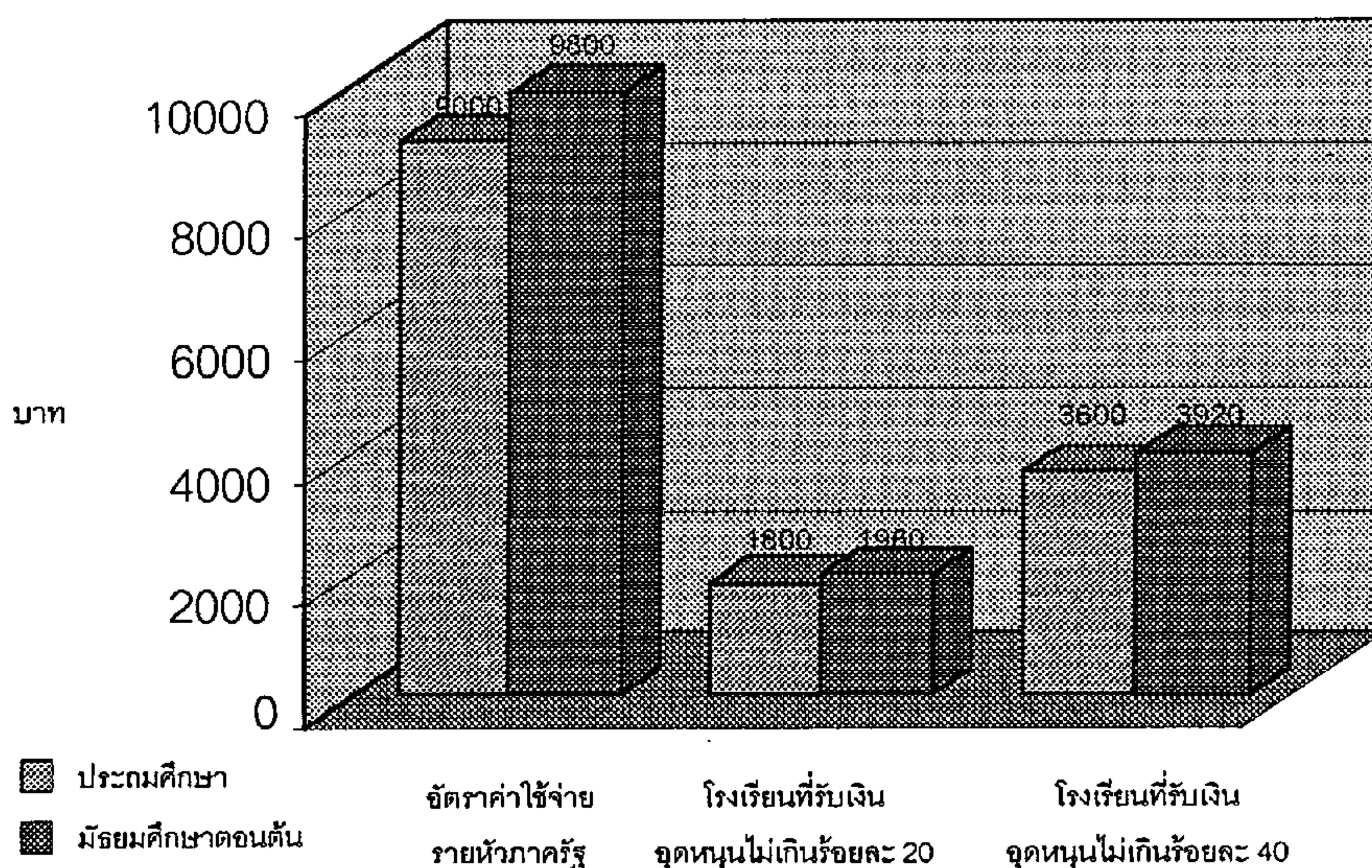
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ต้นทุนในการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชน ในโรงเรียนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 4 อัตราค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ อัตราเงินอุดหนุน สำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา
ปีการศึกษา 2544 (บาท/คน/ปี)

รายการ	ระดับการศึกษา	
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น
- อัตราค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ	9,000	9,800
- โรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 ของ ค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ	1,800	1,960
- โรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 40 ของ ค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ	3,600	3,920

จากตาราง 4 แสดงอัตราค่าใช้จ่ายรายหัวของภาครัฐ และอัตราเงินอุดหนุนรายหัวของนักเรียน โดยแสดงให้เห็นว่าถ้าภาครัฐจัดการศึกษาเองนั้นภาครัฐจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงินรายหัวให้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาเป็นจำนวนเงิน 9,000 บาท และในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นจำนวนเงิน 9,800 บาท และอัตราการให้เงินอุดหนุนรายหัวในการที่รัฐช่วยจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนคิดเป็นเงินรายหัวในอัตราที่โรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนรายหัวไม่เกินร้อยละ 20 ในระดับประถมศึกษาภาครัฐเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเงิน 1,800 บาท และในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1,960 บาท สำหรับโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวในอัตราไม่เกินร้อยละ 40 รัฐเสียค่าใช้จ่ายในระดับประถมศึกษาเป็นจำนวนเงิน 3,600 บาท และในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3,920 บาท

ภาพประกอบ 4 อัตราค่าใช้จ่ยรายหัวภาครัฐ อัตราเงินอุดหนุน สำหรับโรงเรียนเอกชนที่รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 และร้อยละ 40 ปีการศึกษา 2544

ตาราง 5 งบประมาณเงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวนักเรียนในปี พ.ศ. 2544

หน่วย : บาท

รายการอุดหนุนประเภทโรงเรียน / ระดับชั้น	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2544		
	การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว		
	นักเรียนปี 2544	อัตราการอุดหนุน	จำนวนเงิน
ประถมศึกษา 20 %	5,481	1,800	9,865,800
ประถมศึกษา 40 %	10,761	3,600	38,739,600
รวมประถมศึกษา	16,242		48,605,400
มัธยมศึกษาตอนต้น 20 %	1,229	1,960	2,408,840
มัธยมศึกษาตอนต้น 40 %	2,288	3,920	8,968,960
รวมมัธยมศึกษาตอนต้น	3,517		11,377,800
รวมทั้งสิ้น	19,759		59,983,200

จากตาราง 5 แสดงงบประมาณเงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวนักเรียนในปี พ.ศ. 2544 โดยแสดงให้เห็นว่างบประมาณการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวนักเรียนของโรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา จนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีมูลค่าเป็น 59,983,200 บาท

หากแยกเป็นระดับชั้น และประเภทของโรงเรียนที่รัฐให้เงินอุดหนุน โดยในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 มีจำนวนนักเรียน 5,481 คน รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอุดหนุนรายหัวเป็นเงิน 9,865,800 บาท ในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 40 มีจำนวนนักเรียน 10,761 คน รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอุดหนุนรายหัวเป็นเงิน 38,739,600 บาท และในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 มีจำนวนนักเรียน 1,229 คน รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอุดหนุนรายหัวเป็นเงิน 2,408,840 บาท ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 40 มีจำนวนนักเรียน 2,288 คน รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอุดหนุนรายหัวเป็นเงิน 8,968,960 บาท

ตาราง 6 งบประมาณรัฐในการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชนในปี พ.ศ. 2544

หน่วย : บาท

งบประมาณ (บาท)	ต้นทุนของรัฐ (บาท)	
	โรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20	โรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 40
59,983,200	12,274,640	47,708,560

จากตาราง 6 แสดงงบประมาณรัฐในการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชนในปี พ.ศ. 2544 โดยต้นทุนที่รัฐจัดการศึกษาให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่รัฐให้เงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 รัฐใช้ต้นทุนในการลงทุนทางการศึกษาเป็นจำนวนเงิน 12,274,640 บาท และโรงเรียนที่รัฐให้เงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 40 รัฐใช้ต้นทุนในการลงทุนทางการศึกษาเป็นจำนวนเงิน 47,708,560 บาท รวมทั้งสิ้นที่รัฐได้ลงทุนทางการศึกษาในการจัดการศึกษาเอกชนที่เปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษา จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นจำนวนเงิน 59,983,200 บาท

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชน

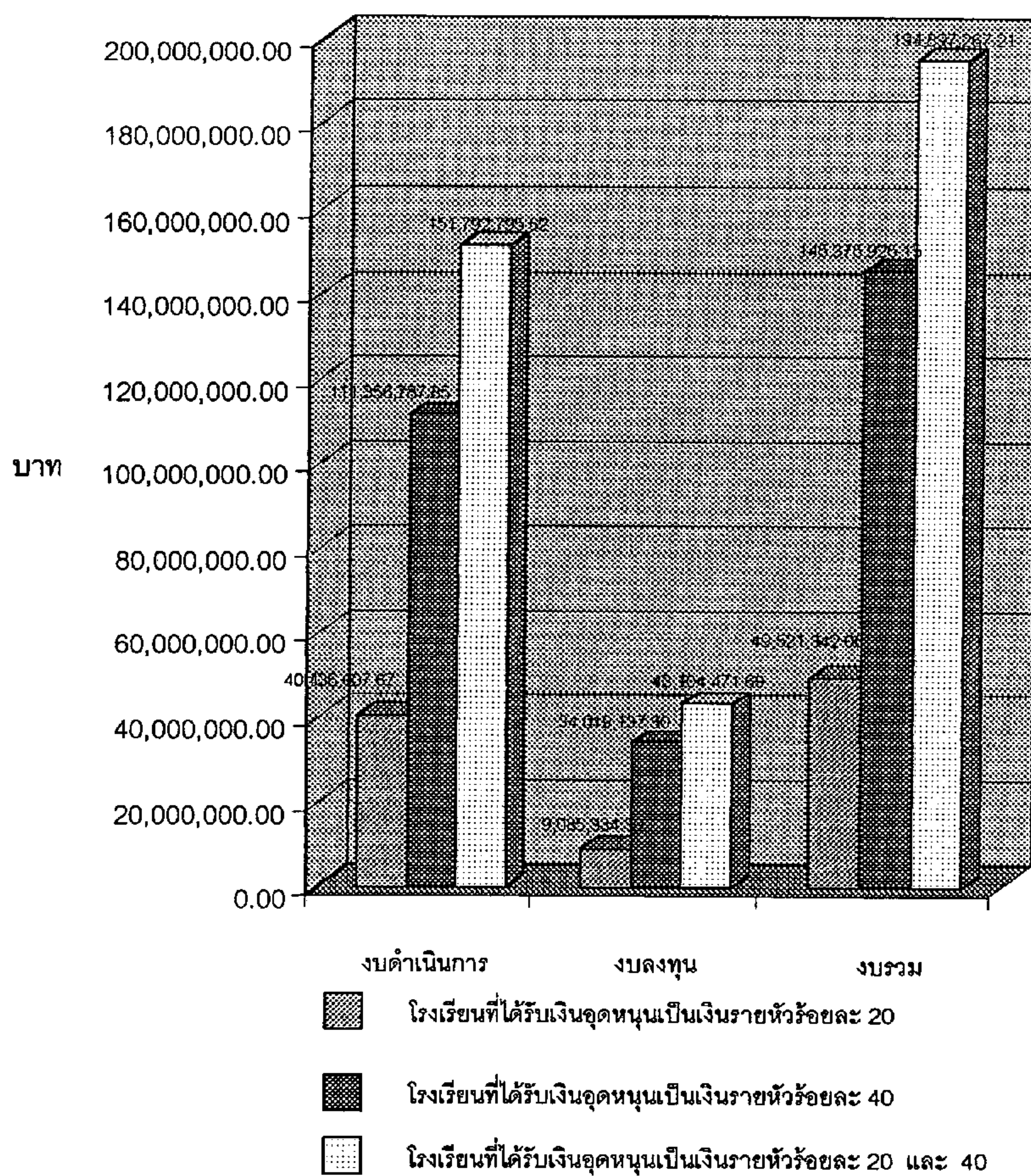
ตาราง 7 ค่าใช้จ่ายการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในปี พ.ศ. 2544

หน่วย : บาท

ประเภท โรงเรียนที่ได้รับการ อุดหนุนเป็นเงินรายหัว	ค่าใช้จ่ายการศึกษาของโรงเรียนเอกชน		
	งบดำเนินการ	งบลงทุน	งบรวม
20%	40,436,007.67	9,085,334.39	49,521,342.06
(ร้อยละ)	(20.75)	(4.66)	(25.41)
40%	111,356,787.85	34,019,137.30	145,375,925.15
(ร้อยละ)	(57.14)	(17.45)	(74.59)
รวม	151,792,795.52	43,104,471.69	194,897,267.21
(ร้อยละ)	(77.89)	(22.11)	(100.00)

จากตาราง 7 แสดงค่าใช้จ่ายการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในปี พ.ศ. 2544 ของโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นเงินรายหัวร้อยละ 20 และร้อยละ 40 จะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในงบรวมส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นงบดำเนินการ คิดเป็นมูลค่า 172,882,193.61 บาท หรือร้อยละ 79.34 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด และอีกร้อยละ 20.66 เป็นงบลงทุน คิดเป็นมูลค่า 45,013,646.18 บาท

ในกรณีโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นเงินรายหัวร้อยละ 20 จะเห็นได้ว่ามีค่าใช้จ่ายทั้งหมด หรืองบรวม คิดเป็นมูลค่า 56,078,223.22 บาท หรือร้อยละ 25.74 ของการใช้จ่ายของโรงเรียนเอกชนทั้งหมด โดยแบ่งเป็นงบดำเนินการจำนวน 49,224,690.34 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.59 และงบลงทุน 6,853,532.88 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.15 และในกรณีโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นเงินรายหัวร้อยละ 40 มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษาคิดเป็นมูลค่า 161,817,616.57 หรือร้อยละ 74.26 ของค่าใช้จ่ายของโรงเรียนเอกชนทั้งหมด โดยแบ่งเป็นงบดำเนินการจำนวน 123,657,503.27 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.75 และงบลงทุน 38,160,113.299 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.5

ภาพประกอบ 5 การแสดงค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของเอกชนในปี พ.ศ. 2544 ของโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวร้อยละ 20, ร้อยละ 40 และรวมโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนทั้งร้อยละ 20 และ 40

ตาราง 8 ผลตอบแทนของการให้เงินอุดหนุนจากรัฐในการจัดการศึกษาเอกชนจำแนกค่าประมาณ
ค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉพาะงบดำเนินการ

หน่วย : บาท

ประเภทโรงเรียนที่ได้ รับการอุดหนุนเป็น เงินรายหัว	จำนวนนักเรียนที่รัฐ ไม่ต้องรับภาระ	ผลตอบแทนของรัฐ จากการอุดหนุนในด้านงบดำเนินการ
20 %	6,710	40,436,007.67
40 %	13,049	111,356,787.85
รวม	19,759	151,792,795.52

จากตาราง 8 แสดงผลตอบแทนของการให้เงินอุดหนุนจากรัฐในการจัดการศึกษาเอกชนจำแนกค่าประมาณค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉพาะงบดำเนินการ จะเห็นได้ว่า ผลตอบแทนของรัฐจากการอุดหนุนในด้านงบดำเนินการทั้งหมดมีมูลค่า 172,882,193.61 บาท โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนแรก เป็นผลตอบแทนของรัฐจากการอุดหนุนในด้านงบดำเนินการ กรณีที่ให้กับโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นรายหัวร้อยละ 20 คิดเป็นมูลค่า 49,224,690.34 บาท

ส่วนที่สอง เป็นผลตอบแทนของรัฐจากการอุดหนุนในด้านงบดำเนินการ กรณีที่ให้กับโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นรายหัวร้อยละ 40 คิดเป็นมูลค่า 123,657,503.27 บาท

จากการให้เงินอุดหนุนของรัฐทั้งสองกรณีส่งผลให้ภาครัฐไม่ต้องรับภาระในการจัดการศึกษา โดยให้ภาคเอกชนดำเนินการจัดการศึกษาแทน ซึ่งจากเงินอุดหนุนข้างต้นสามารถจัดการศึกษาให้กับนักเรียนได้ดังนี้

กรณีที่ให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวกับโรงเรียนร้อยละ 20 จะสามารถจัดการศึกษาให้กับนักเรียนได้จำนวน 6,710 คน และในกรณีที่ให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวกับโรงเรียนร้อยละ 40 จะสามารถจัดการศึกษาให้กับนักเรียนได้จำนวน 12,938 คน

ตาราง 9 ผลตอบแทนของการให้เงินอุดหนุนจากรัฐในการจัดการศึกษาเอกชนจำแนกค่าประมาณ
ค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉพาะงบลงทุน

หน่วย : บาท

ประเภทโรงเรียนที่ได้ รับการอุดหนุนเป็น เงินรายหัว	จำนวนนักเรียนที่รัฐ ไม่ต้องรับภาระ	ผลตอบแทนของรัฐ จากการอุดหนุนในด้านงบลงทุน
20 %	6,710	9,085,334.39
40 %	13,049	34,019,137.30
รวม	19,759	43,104,471.69

จากตาราง 9 แสดงผลตอบแทนของการให้เงินอุดหนุนจากรัฐในการจัดการศึกษาเอกชนจำแนกค่าประมาณค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉพาะงบลงทุนพบว่า ผลตอบแทนของรัฐจากการอุดหนุนในด้านงบลงทุนทั้งหมดมีมูลค่า 43,104,471.69 บาท โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนแรก เป็นผลตอบแทนของรัฐจากการอุดหนุนในด้านงบลงทุน กรณีที่ให้กับโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นรายหัวร้อยละ 20 คิดเป็นมูลค่า 9,085,334.39 บาท

ส่วนที่สอง เป็นผลตอบแทนของรัฐจากการอุดหนุนในด้านงบลงทุน กรณีที่ให้กับโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นรายหัวร้อยละ 40 คิดเป็นมูลค่า 34,019,137.30 บาท

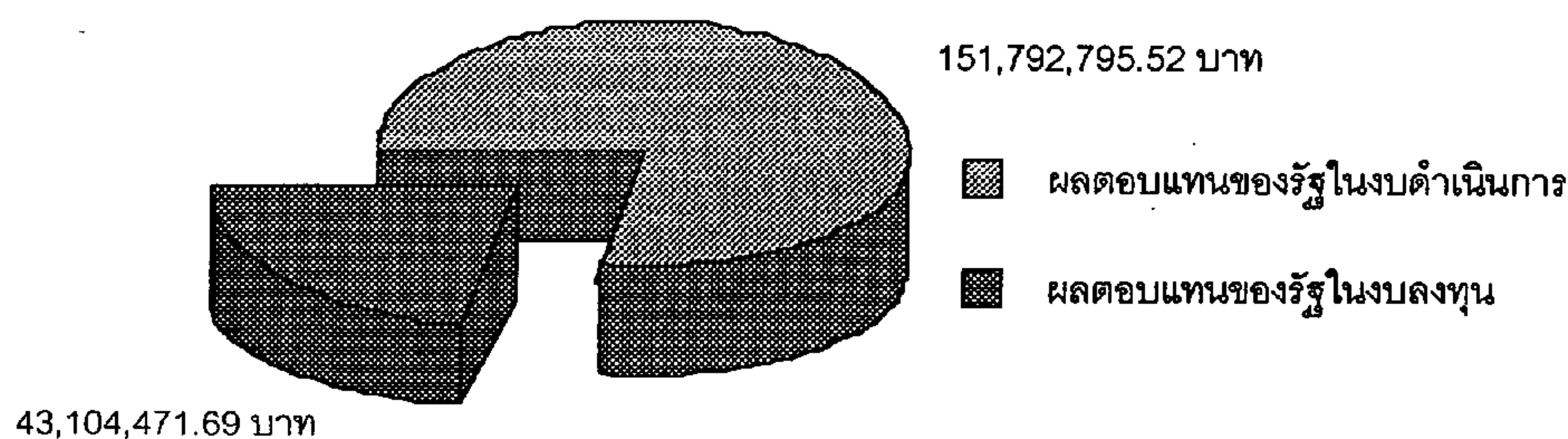
จากการให้เงินอุดหนุนของรัฐทั้งสองกรณีส่งผลให้ภาครัฐไม่ต้องรับภาระในการจัดการศึกษา โดยให้ภาคเอกชนดำเนินการจัดการศึกษาแทน ซึ่งจากเงินอุดหนุนข้างต้นสามารถจัดการศึกษาให้กับนักเรียนได้ดังนี้

กรณีที่ให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวกับโรงเรียนร้อยละ 20 จะสามารถจัดการศึกษาให้กับนักเรียนได้จำนวน 6,710 คน และในกรณีที่ให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวกับโรงเรียนร้อยละ 40 จะสามารถจัดการศึกษาให้กับนักเรียนได้จำนวน 13,049 คน

ตาราง 10 ผลตอบแทนหรือการประหยัดของภาครัฐที่ได้จากการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชน จำแนกตามแหล่งที่มาของการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ

ผลตอบแทนของรัฐ ในงบดำเนินการ	ผลตอบแทนของรัฐในงบลงทุน	ผลตอบแทนของรัฐทั้งหมด
151,792,795.52	43,104,471.69	194,897,267.21

จากตาราง 10 แสดงผลตอบแทนหรือการประหยัดของภาครัฐที่ได้จากการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชน จำแนกตามแหล่งที่มาของการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ผลตอบแทนของรัฐในงบดำเนินการ และผลตอบแทนของรัฐในงบลงทุน ซึ่งผลตอบแทนของรัฐในงบดำเนินการมีค่ามากกว่าผลตอบแทนของรัฐในงบลงทุน โดยมีมูลค่า 172,882,193.61 บาท ในขณะที่ผลตอบแทนของรัฐในงบลงทุนมีมูลค่าประมาณ 45,013,646.18 บาท

ภาพประกอบ 6 การแสดงผลตอบแทนของภาครัฐที่ได้จากการอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชนโดยจำแนกเป็นงบดำเนินการ และงบลงทุน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของรัฐต่อต้นทุนในการให้เงินอุดหนุนการศึกษาเอกชน
ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของรัฐต่อต้นทุนในการให้เงินอุดหนุนการศึกษาเอกชน (Benefit – Cost Ratio)

ตาราง 11 การคำนวณค่าอัตราผลตอบแทนของรัฐต่อต้นทุนในการให้เงินอุดหนุนการศึกษาเอกชน
ในปี พ.ศ. 2544 สามารถวิเคราะห์ได้ดังตาราง

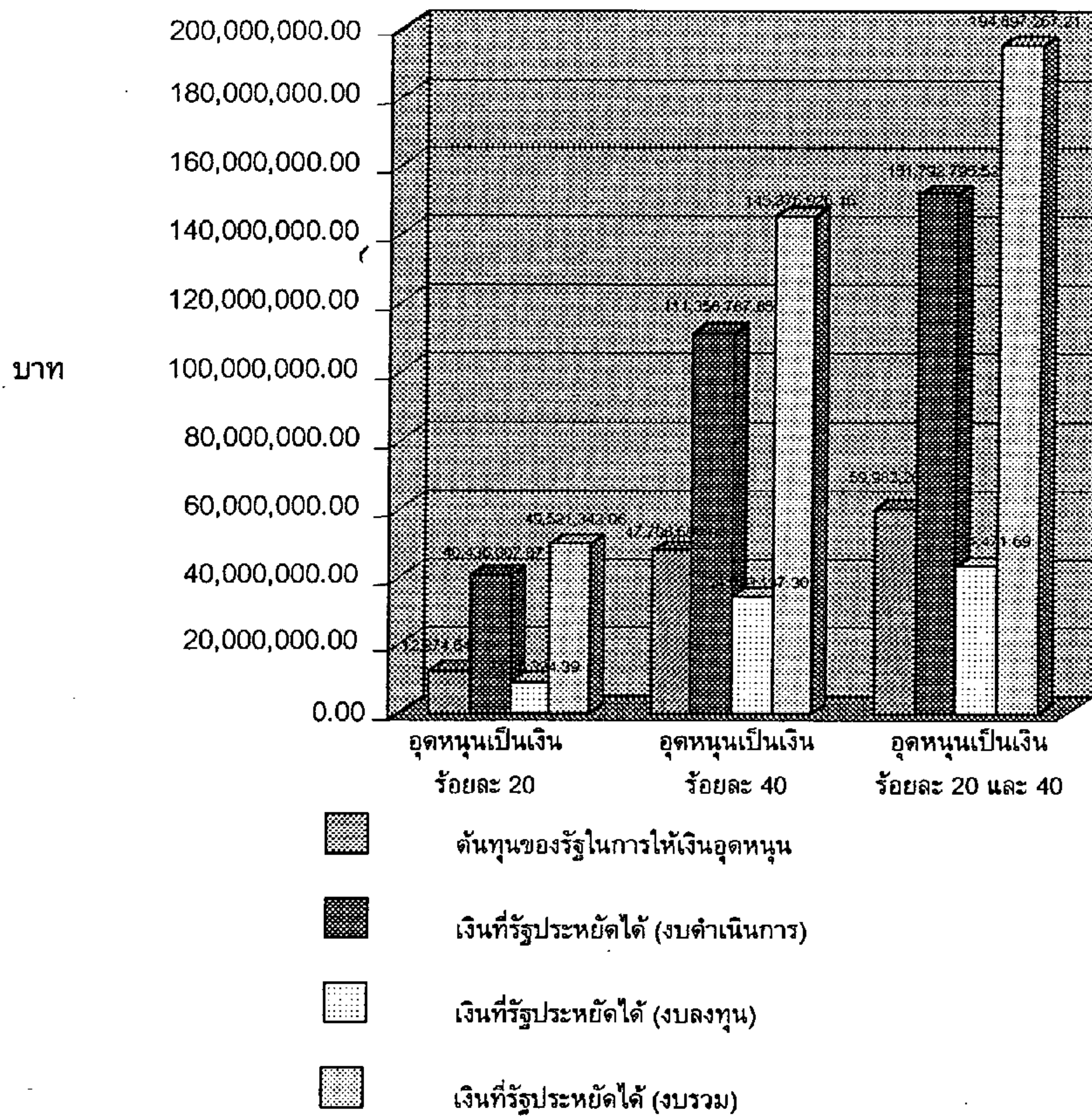
ประเภท โรงเรียนที่ได้รับการ อุดหนุนเป็นเงินรายหัว	อัตราผลตอบแทนต่อ ต้นทุนพิจารณา เฉพาะงบดำเนินการ	อัตราผลตอบแทนต่อ ต้นทุนพิจารณาเฉพาะ งบลงทุนมีค่าเท่ากับ	อัตราผลตอบแทน ต่อต้นทุนพิจารณา งบดำเนินการ และงบลงทุน
20%	3.29	0.74	4.03
40%	2.33	0.71	3.05
20% + 40%	2.53	0.72	3.25

ตาราง 12 เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนในระดับต่าง ๆ กรณีคำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (งบดำเนินการและงบลงทุน) ที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 และไม่เกินร้อยละ 40

หน่วย : บาท

ประเภทโรงเรียน ที่ได้รับการอุดหนุน เป็นเงินรายหัว	ต้นทุนของรัฐ ในการให้เงิน อุดหนุน	เงินที่รัฐ ประหยัดได้ (งบดำเนินการ)	เงินที่รัฐ ประหยัดได้ (งบลงทุน)	เงินที่รัฐประหยัด (งบรวม)
20%	12,274,640.00	40,436,007.67	9,085,334.39	49,521,342.06
40%	47,708,560.00	111,356,787.85	34,019,137.30	145,375,925.15
รวม	59,983,200.00	151,792,795.52	43,104,471.69	194,897,267.21

จากตาราง 12 เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนในระดับต่าง ๆ กรณีคำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (งบดำเนินการและงบลงทุน) ที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 และไม่เกินร้อยละ 40 เมื่อพิจารณาตามการคำนวณแล้วพบว่า ถ้าโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นเงินรายหัวร้อยละ 20 รัฐใช้ต้นทุนในการลงทุนทางการศึกษา 12,274,640.00 บาท และถ้าโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนเป็นเงินรายหัวร้อยละ 40 รัฐใช้ต้นทุนในการลงทุนทางการศึกษา 47,708,560.00 บาท แต่รัฐสามารถประหยัดงบประมาณในการที่รัฐไม่ต้องจัดการศึกษาเองในกรณีโรงเรียนที่เปิดรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นมูลค่าถึง 194,897,267.21 บาท

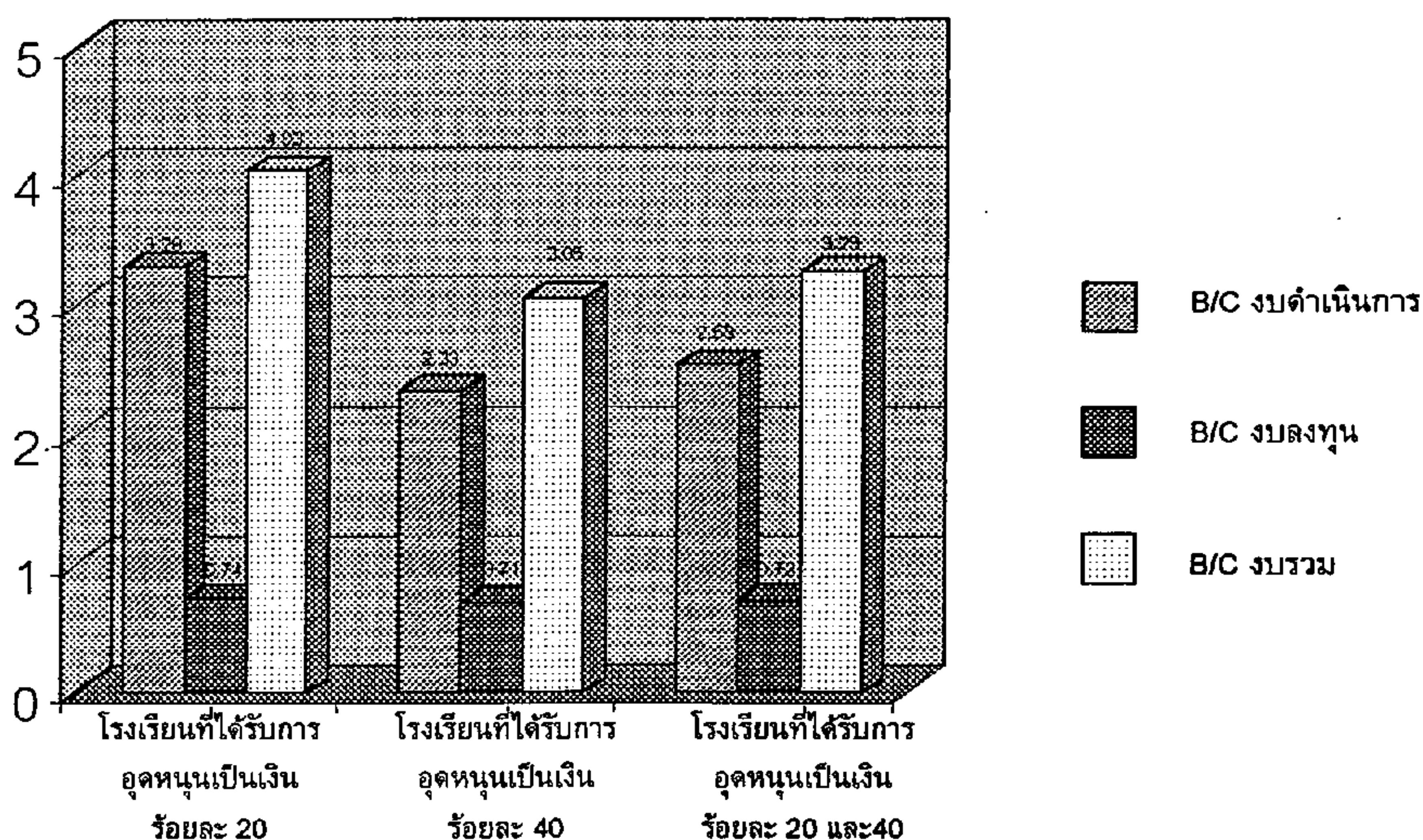

ภาพประกอบ 7 การแสดงเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนในระดับต่าง ๆ กรณีคำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (งบดำเนินการและงบลงทุน) โดยแบ่งเป็นประเภทของโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 และ 40

ตาราง 13 เปรียบเทียบอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 และไม่เกินร้อยละ 40

ประเภทโรงเรียนที่ได้รับ	กรณีพิจารณาเฉพาะงบดำเนินการ			กรณีพิจารณาเฉพาะงบลงทุน			กรณีพิจารณาในงบรวม		
	ผลตอบแทน	ต้นทุน	B/C	ผลตอบแทน	ต้นทุน	B/C	ผลตอบแทน	ต้นทุน	B/C
	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)		(ล้านบาท)	(ล้านบาท)		(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	
การอุดหนุนเป็นเงินรายหัว									
20%	40.436	12.274	3.29	9.085	12.274	0.74	49.521	12.274	4.03
40%	111.356	47.708	2.33	34.019	47.708	0.71	145.375	47.708	3.05
รวม	151.792	59.983	2.53	43.104	59.983	0.72	194.897	59.983	3.25

จากตาราง 13 เปรียบเทียบอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับเงินอุดหนุนไม่เกินร้อยละ 20 และไม่เกินร้อยละ 40 พบว่าอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐสำหรับงบดำเนินการมีค่า B/C มากกว่าหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าการที่รัฐลงทุนในการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวแก่โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคุ้มค่าในการให้เงินอุดหนุนของรัฐกรณีพิจารณาผลตอบแทนที่เกิดจากการประหยัดงบประมาณของรัฐในงบดำเนินการ ส่วนการคำนวณอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในงบลงทุน มีค่า B/C น้อยกว่าหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าการลงทุนของรัฐในด้านงบลงทุนนั้นไม่คุ้มค่ากับการลงทุน แต่ถ้าหากมองในอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในงบรวมนั้นมีค่า B/C มากกว่าหนึ่ง แสดงให้เห็นว่ารัฐมีความคุ้มค่าในการลงทุนด้านการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวทั้งในกรณีที่รัฐให้เงินอุดหนุนรายหัวร้อยละ 20 และร้อยละ 40

ภาพประกอบ 8 การเปรียบเทียบอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชนไม่เกินร้อยละ 20 และร้อยละ 40 และภาพรวมทั้งหมด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ศึกษาต้นทุน – ผลตอบแทนของการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชน โดยในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนนี้ เป็นการวิเคราะห์การลงทุนของรัฐบาลเป็น ตัวเงินจากการให้เงินโรงเรียนเอกชน เพื่อคำนวณผลตอบแทนที่รัฐสามารถประหยัดงบประมาณได้มากกว่าการที่รัฐจัดการศึกษา และในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัยทั้งหมด พร้อมทั้งอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนจบ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2544 จากจำนวนโรงเรียนในกรุงเทพมหานครทั้งหมด 21 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เอกสารจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำคำร้องขอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานการศึกษาเอกชน

2. ขออนุญาตสำนักงานการศึกษาเอกชนศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปี 2544 เงินอุดหนุนที่สถานศึกษาได้รับจากภาครัฐ และสถิติจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2544 จากส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

3. สืบราคาใช้จ่ายของโรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 21 โรงเรียน

4. นำเอกสารที่รวบรวมจากสำนักงานการศึกษาเอกชนมาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ร้อยละและค่าเฉลี่ย
2. อัตราส่วนผลตอบแทน – ต้นทุน ของรัฐในการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชน
(Benefit – cost ratio of subsidy)

2. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด เกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ต้นทุนในการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชนในโรงเรียนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รัฐมีต้นทุนในการจัดการศึกษาเอกชนโดยจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนรายหัวในอัตราที่โรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนรายหัวไม่เกินร้อยละ 20 ในระดับประถมศึกษา 1,800 บาท ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1,960 บาท รัฐต้องจัดต้นทุนในการจัดการศึกษาเอกชนของโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวไม่เกินร้อยละ 20 ทั้งหมดรวมมูลค่า 12,274,640 บาท และโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวในอัตราไม่เกินร้อยละ 40 รัฐใช้ต้นทุนในการจัดการศึกษาเอกชนในระดับประถมศึกษาเป็นจำนวนเงิน 3,600 บาท และในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3,920 บาท รัฐต้องจัดต้นทุนในการจัดการศึกษาเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวไม่เกินร้อยละ 40 ทั้งหมดรวมมูลค่า 47,708,560 บาท รวมมูลค่างบประมาณที่รัฐจัดการอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชนในโรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในปี พ.ศ. 2544 รวมมูลค่าทั้งหมด 59,983,200 บาท

2. การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชนในโรงเรียนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลตอบแทนของภาครัฐในงบรวมทั้งหมดมีมูลค่า 194,897,267.21 บาท โดยแยกเป็นผลตอบแทนของรัฐในงบดำเนินการเป็นจำนวนเงิน 151,792,795.52 บาท คิดเป็นร้อยละ 77.89 ในกรณีที่รัฐให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชนไม่เกินร้อยละ 20 ผลตอบแทนที่รัฐได้รับเป็น 40,436,007.67 บาท หรือร้อยละ 20.75 และในกรณีที่รัฐให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชนไม่เกินร้อยละ 40 ผลตอบแทนที่รัฐได้รับเป็น 111,356,787.85 บาท หรือร้อยละ 57.14 และผลตอบแทนของรัฐในงบลงทุนเป็นจำนวนเงิน 43,104,471.69 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.11 ในกรณีที่รัฐให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชนไม่เกินร้อยละ 20 ผลตอบแทนที่รัฐได้รับเป็น 9,085,334.39 บาท หรือร้อยละ 4.66 ในกรณีที่รัฐให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชนไม่เกินร้อยละ 40 ผลตอบแทนที่รัฐได้รับคือ 34,019,137.30 บาท หรือร้อยละ 17.45

3. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนของรัฐต่อต้นทุนในการให้เงินอุดหนุนการจัดการศึกษาเอกชนในโรงเรียนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในงบดำเนินการมีค่า B/C มากกว่าหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าการที่รัฐลงทุนในการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวแก่โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความคุ้มค่าในการให้เงินอุดหนุนของรัฐกรณีพิจารณาผลตอบแทนที่เกิดจากการประหยัดงบ

ประมาณของรัฐในงบดำเนินการ ส่วนการคำนวณอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในงบลงทุนมีค่า B/C น้อยกว่าหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าการลงทุนของรัฐในด้านงบลงทุนของรัฐไม่คุ้มค่ากับการลงทุน แต่ถ้าหากมองในอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในงบรวมมีค่า B/C มากกว่าหนึ่ง แสดงให้เห็นว่ารัฐมีความคุ้มค่าในการลงทุนด้านการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวทั้งในกรณีที่รัฐให้เงินอุดหนุนรายหัวร้อยละ 20 และร้อยละ 40

3. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้ศึกษาพบว่า ต้นทุนที่รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชนเป็นเงินรายหัวนั้น รัฐเสียต้นทุนน้อยกว่าที่รัฐจัดการศึกษาเอง โดยผลตอบแทนที่ได้รับจากการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวนั้นคือ รัฐสามารถประหยัดงบประมาณในการจัดการศึกษาเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2532) พบว่าการที่รัฐลงทุนด้วยการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวแก่การศึกษาเอกชนจะช่วยให้ภาครัฐสามารถประหยัดงบประมาณได้อย่างน้อยถึงร้อยละ 60 เพราะหากรัฐต้องจัดการศึกษาส่วนนี้เอง รัฐก็ต้องออกค่าใช้จ่ายอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งงบดำเนินการและงบลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภคพร วัฒนดำรงค์(2539) พบว่าการให้เงินอุดหนุนของรัฐในการจัดการศึกษาเอกชน เกิดความคุ้มค่าในการให้เงินอุดหนุน ในอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในงบดำเนินการมีค่า B/C มากกว่าหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าหากภาครัฐได้กำหนดให้มีการอุดหนุนเป็นเงินรายหัวให้โรงเรียนเอกชน จะเกิดความคุ้มค่าในการให้เงินอุดหนุนของรัฐ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุนสามารถนำเงินจากรัฐไปพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนมากที่สุด แต่ในด้านการคำนวณอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในงบลงทุน พบว่ามีค่า B/C น้อยกว่าหนึ่งนั้น แสดงให้เห็นว่าการลงทุนของรัฐในด้านนี้ไม่ก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการให้เงินอุดหนุน หากเรามองในด้านของความเป็นจริงจะพบว่า ในภาครัฐนั้นก็ได้ให้ความสำคัญต่อเงินอุดหนุนในรูปของงบลงทุนมากนัก ทั้งนี้เนื่องมาจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2544 และการถดถอยของความเชื่อมั่นผู้บริโภค เป็นปัจจัยหลักกดดันอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชน (เศรษฐกิจไทยปี45...การฟื้นตัวยังคงเป็นไปอย่างจำกัด. 2544 : 24) ทำให้การลงทุนในรูปของค่าใช้จ่ายด้านครุภัณฑ์ การปรับปรุงอาคาร และก่อสร้างอาคารนั้นเกิดการชะลอตัวหรือหยุดการปรับปรุง เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ นอกจากนี้ในงานวิจัยของภคพร วัฒนดำรงค์ (2539) พบว่า งบประมาณของภคพร วัฒนดำรงค์ (2539) พบว่ารัฐมักจะไม่ได้ให้ความสำคัญในการที่จะให้เงินอุดหนุนโดยคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐในงบลงทุน แต่ในด้านของอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐในงบรวมมีค่า B/C มากกว่าหนึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่รัฐได้กำหนดให้มีการอุดหนุนเป็นเงินรายหัวแก่โรงเรียนเอกชนจะเกิดความคุ้มค่าในการให้เงินอุดหนุนของรัฐต่อการลงทุนเป็นอย่างมาก เนื่องจากรัฐสามารถประหยัดต้นทุนในการจัดการศึกษาโดยที่รัฐไม่ต้องจัดการศึกษาเองหากให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังที่เทียนฉาย กีระนันท์ (2532) กล่าวว่า การพิจารณาโครงการโดยพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในวิธีการดำเนินหรือทางเลือกต่าง ๆ สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ตามหลักการแล้ว ทางเลือกที่ดีที่สุดควรเป็นทางเลือกที่เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่ำที่สุดนั่นเอง ดังนั้นการที่รัฐจัดสรรงบประมาณในด้านเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชนจะสามารถทำให้รัฐประหยัดงบประมาณในการลงทุนได้ดีกว่าการที่รัฐจัดตั้งโรงเรียนใหม่ หรือขยายอาคารเรียนเพื่อรองรับการศึกษาที่เพิ่มขึ้นได้เป็นอย่างดีจึงถือได้ว่านโยบายการอุดหนุนเป็นเงินรายหัวเป็นมาตรการที่มี

ความเหมาะสมต่อการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยเฉพาะในปัจจุบัน ประชาชนในประเทศต่างให้ความสำคัญในด้านการศึกษา และมีแนวโน้มในการขยายตัวในการศึกษาสูงขึ้น หากแต่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศถดถอยด้วยแล้วนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชนช่วยในการจัดการศึกษา แต่ทั้งนี้รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือในด้านงบประมาณแก่เอกชนด้วยการให้เงินอุดหนุนทั้งนี้เพื่อให้ภาคเอกชนสามารถอยู่รอด และไม่มุ่งค้ำกำไรจากการศึกษามากเกินไป สามารถขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ด้อยโอกาสเกิดความเสมอภาคทางการศึกษามากขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มาตราที่ 43 ได้กำหนดให้ “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐย่อมได้รับความคุ้มครอง” ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน การให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวแก่โรงเรียนเอกชนจะช่วยทำให้รัฐสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาทั้งนี้เนื่องจากอัตราค่าธรรมเนียมทางการเรียนของโรงเรียนเอกชนที่รัฐให้การอุดหนุนจะอยู่ในอัตราใกล้เคียงกับอัตราของโรงเรียนรัฐบาล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.2532 : 37) อีกทั้งยังเป็นการลดภาระให้กับผู้ปกครองในการที่รัฐควบคุมค่าธรรมเนียมทางการศึกษากับสถานศึกษาเอกชนที่รับเงินอุดหนุนจากทางรัฐ และยังเป็นทางเลือกให้กับผู้ปกครองในการให้บุตรเข้าศึกษาในสถานศึกษาต่าง ๆ เนื่องจากการควบคุมค่าธรรมเนียมและการให้เงินอุดหนุนของรัฐนั้นสถานศึกษาเอกชนจะไม่สามารถเก็บเงินเกินอัตราที่รัฐกำหนดได้ ฉะนั้นค่าธรรมเนียมการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ นั้นจึงอยู่ในอัตราใกล้เคียงกัน ดังนั้นสถานศึกษาใดที่พัฒนาและขยายคุณภาพได้ดีก็จะสามารถดำรงอยู่ได้ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของตัวบุคลากรที่ได้รับการศึกษาอีกด้วย

4. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีได้แบ่งข้อเสนอแนะ เป็นข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. จากการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุน - ผลตอบแทนของการที่รัฐจัดเงินอุดหนุนให้แก่การศึกษาเอกชนพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนของรัฐเกิดความคุ้มค่าในการลงทุน นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนไม่สามารถดำรงกิจการอยู่ได้ด้วยการอาศัยรายได้จากค่าธรรมเนียมการเรียนเพียงอย่างเดียว ต้องอาศัยรายได้จากเงินอุดหนุนของรัฐ ดังนั้นรัฐควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับการศึกษาเอกชนต่อไป

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ หรือเงินอุดหนุนทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ควรให้ความสนใจในการจัดสรรเงินงบประมาณการให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนเอกชนที่มีความแตกต่างกันในโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก เนื่องจากการให้เงินอุดหนุนเป็นเงินรายหัวนั้นจะให้เงินอุดหนุนตามจำนวนรายหัวของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนขนาดใหญ่จะใช้งบประมาณเงินอุดหนุนมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนัก ต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมในด้านของการจัดการศึกษาที่มีมาก ประกอบกับความพร้อมของผู้ปกครองโรงเรียนขนาดใหญ่มีมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งพร้อมที่จะให้

ความช่วยเหลือในการจัดการศึกษาได้มากกว่า ดังนั้นการจัดสรรเงินอุดหนุนในด้านการจัดสรรงบประมาณควรมีการคำนึงถึงการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเหมาะสมต่อโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก

3. จากผลการศึกษาพบว่าการลงทุนของรัฐ ในด้านงบลงทุนไม่ส่งผลตอบแทนต่อการลงทุน รัฐควรมีการวางแผนหรือแนวทางเพื่อจัดนโยบายการลงทุนทางด้านงบลงทุนให้เกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุน ส่วนด้านงบดำเนินการเห็นควรให้ดำเนินการต่อไป เนื่องจากการลงทุนของรัฐในด้านงบดำเนินการเกิดผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนแก่การศึกษาเอกชนที่เปิดรับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ นอกจากโรงเรียนเอกชนที่เปิดรับนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ควรมีการศึกษาพยากรณ์ต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนแก่การศึกษาเอกชน เพื่อพิจารณาถึงแนวโน้มในอนาคตของการให้เงินอุดหนุนและผลตอบแทนของรัฐ

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของรัฐในการให้เงินอุดหนุนแก่การศึกษาเอกชนในรูปแบบเงินอุดหนุนเดิม และรูปแบบเงินอุดหนุนแบบใหม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2532). เรื่องผลกระทบของนโยบายการอุดหนุนโรงเรียนเอกชนเป็นเงินรายหัวในโครงการประเมินผลการให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชน : รายงานการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2539). แนวโน้มของการศึกษาเอกชนและประเภทสามัญศึกษาในอนาคต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2542). รายงานการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนการกุศล และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามของมัสยิดหรือมูลนิธิ ปีการศึกษา 2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กัญญพัชร อรรถวิริยะ. (2538). การวิเคราะห์ต้นทุนทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2526). การศึกษาเอกชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- (2532). ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- (2537). แนวทางการดำเนินงานตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาเอกชน : ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : อรรถผลการพิมพ์.
- (2544). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544. กรุงเทพฯ : อรรถผลการพิมพ์.
- (ม.ป.ป.). รายงานการวิจัย การกระจายด้านบริการและทรัพยากรทางการศึกษาของการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน และคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. (ม.ป.ป.) รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของเอกชน. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ..
- (ม.ป.ป.). รายงานการสัมมนาเรื่องแนวทางการดำเนินงานตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาเอกชน ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. (2531). นโยบายและแนวทางในการอุดหนุนโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- (2532) ผลกระทบของนโยบายการอุดหนุนโรงเรียนเอกชนเป็นเงินรายหัว . กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- (2538). การประเมินผลการให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชนสามัญศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- (2538). นโยบายและทิศทางการศึกษาเอกชน ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- (2544). ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชน ประจำปีการศึกษา 2544. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- จิราภรณ์ บุญยั้ง. (2541). การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ ระหว่างมหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีปทุม ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก. ถ่ายเอกสาร.
- ดนัย สติธนาวุฒิ (2521). อัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางการศึกษาในวิทยาลัยเอกชน (ศึกษาเฉพาะกรณีของวิทยาลัยการค้า). ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- เทียนฉาย กิระนันท์. (2530). การลงทุนทางการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ส.
- (2532). เศรษฐศาสตร์กำลังคน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2537). สังคมศาสตร์วิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงราม เศรษฐพนิช และคณะ. (2539). รายงานผลการวิจัย เรื่องต้นทุนและแหล่งที่มาของเงินทุนเพื่อการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว ทบวงมหาวิทยาลัย.
- นวลทิพย์ ควกุล. (2527). เศรษฐศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญคง หันจางสิทธิ์. (2540). เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ เฉพาะประชากร แรงงาน การศึกษา ฝึกอบรม ศาสนธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- บุญชู แก้วชมภู. (2524). ธุรกิจการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ภคพร วัฒนจ่างรงค์. (2539). การวิเคราะห์ต้นทุน – ผลได้ของเงินอุดหนุนจากรัฐที่ให้แก่การศึกษาเอกชน. ปริญญาโท ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาร. (2524). การลงทุนเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. (2533). พื้นฐานทางสังคมวิทยาและเศรษฐศาสตร์ของการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรศักดิ์ บรรจงศักดิ์. (2544). ต้นทุนและอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาพาณิชยกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2543). จอมปราชญ์นักการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. รวบรวมและจัดพิมพ์โดย เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.
- รัชนิกร การวรัตน์พิเชฐ. (2543). อัตราผลตอบแทนส่วนบุคคลของการลงทุนทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยพายัพ. ปริญญาโท ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เลิศลักษณ์ กาญจนวัฒนา. (2524). การเปรียบเทียบต้นทุนการศึกษารายหัวระหว่างการศึกษาภาคเช้าและภาคบ่าย ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา. ปริญญาโท พ.ม. (การบัญชี). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิลาวัณย์ ตันวัฒนะพงษ์. (2540). การวิเคราะห์ต้นทุนและทางเลือกในการลดต้นทุนโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาโท ค.ศ. (พัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศรินทิพย์ สิงห์อุสาหะ. (2539). การลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ. ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศึกษาธิการ. กระทรวง. (2533). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2545). การอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- (2545). หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการอุดหนุนเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- “เศรษฐกิจไทยปี 45...การฟื้นตัวยังคงเป็นไปอย่างจำกัด,” (2544, 19 ธันวาคม). ผู้จัดการ. หน้า 24.
- สถิต สันติเมทนีดล. (2537). รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. รวบรวมและจัดพิมพ์โดย สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุกัญญา นิธิกร. (2532). รายงานการวิจัยเรื่อง รายได้รายจ่ายของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุภมนัส ภารพ. (2528). การเปรียบเทียบต้นทุนในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญของ โรงเรียนรัฐบาลและเอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณีของกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท
ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2532). เศรษฐศาสตร์กำลังคน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสาวภาคย์ พินิจศักดิ์. (2534). การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรีคณะวิศวกรรมศาสตร์ เปรียบเทียบกรณีตัวอย่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ปริญญาโท ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศ

- Mark Blaug. (1971). *The Rate of Return to Investment in Education in Thailand*. Bangkok : National Educational Council.
- Psacharopoulos George. (1981). "Return to Education : An update International Comparison," in *Comparison education*, v.17. p. 321 –324.
- (1987). *Economics of Education : Research and Studies*. New York : Pergamon Press.
- www.bot.or.th/botthomepage/databank/econdata/ecib&finance

ภาคผนวก

ด่วนมาก

ที่ ศธ 1207/ 3429

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

8 มีนาคม 2544

เรื่อง ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชน ประจำปีการศึกษา 2544

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน
และค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15(1) และมาตรา 15(3)
แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 สำหรับปีการศึกษา 2544
จำนวน 3 ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้จัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขการขออนุญาตเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชนตาม
มาตรา 15(1) และมาตรา 15(3) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 สำหรับปีการศึกษา
2544 และกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความเห็นชอบแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ทั้งนี้ ให้โรงเรียนยื่นเรื่องขอเปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่น
ภายในวันที่ 30 เมษายน 2544

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งให้โรงเรียนเอกชนทราบและถือปฏิบัติด้วย
จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางจรรยาพร วรรณิทธิ)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กองนโยบายและแผน

โทร./โทรสาร 2828654

ด่วนมาก

ที่ ศธ 1207/ 3428

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

8 มีนาคม 2544

เรื่อง ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชน ประจำปีการศึกษา 2544

เรียน ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่โรงเรียนเอกชนในส่วนกลาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน

และค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15(1) และมาตรา 15(3)

แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 สำหรับปีการศึกษา 2544

จำนวน 1 ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้จัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15(1) และมาตรา 15(3) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 สำหรับปีการศึกษา 2544 และกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความเห็นชอบแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ทั้งนี้ ให้โรงเรียนยื่นเรื่องขอเปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นภายในวันที่ 30 เมษายน 2544

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ หากมีข้อสงสัยหรือต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดสอบถามเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนสามัญศึกษา โทร. 6289036 , 2826841 หรือเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนอาชีวศึกษา โทร. 6289043 , 6287000 ต่อ 329, 332 หรือเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ โทร. 2829598, 6289049

ขอแสดงความนับถือ

(นางจรรยาพร รัตนันท์)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กองนโยบายและแผน

โทร./โทรสาร 2828654

**หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน
และค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15(1) และมาตรา 15(3)
แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 สำหรับปีการศึกษา 2544**

อาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542 และนโยบายให้โรงเรียนเอกชนตรึงค่าธรรมเนียมการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่น สำหรับปีการศึกษา 2544 ไว้ดังต่อไปนี้

หลักเกณฑ์

ก. การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียน ให้โรงเรียนเอกชนทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษาดำเนินการดังนี้

โรงเรียนประเภทสามัญศึกษา

1. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับการอุดหนุนเป็นบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียนในอัตราไม่เกินร้อยละ 20 ของค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ ปีการศึกษา 2544 ให้ขอเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ดังนี้

1.1 โรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนไม่เกินค่าใช้จ่ายรายหัวฯ ปีการศึกษา 2544 ให้ขอเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ตามอัตราดังต่อไปนี้

ระดับประถมศึกษา ขอเก็บได้ไม่เกินปีละ 7,200 บาท

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขอเก็บได้ไม่เกินปีละ 7,840 บาท

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ขอเก็บได้ไม่เกินปีละ 8,560 บาท

1.2 โรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเกินกว่าค่าใช้จ่ายรายหัวฯ ปีการศึกษา 2544 (รวมโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน) ให้ปรับลดค่าธรรมเนียมการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 - 6 ดังดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ให้ปรับลดลง 1,800 บาท

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 - 6 ให้ปรับลดลง 2,140 บาท

2. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนในอัตราไม่เกินร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวฯ ปีการศึกษา 2544 ให้ขอเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ตามอัตราดังต่อไปนี้

ระดับก่อนประถมศึกษา ขอเก็บได้ปีละ 4,668 บาท

ระดับประถมศึกษา ขอเก็บได้ปีละ 4,668 บาท

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขอเก็บได้ปีละ 5,040 บาท

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ขอเก็บได้ปีละ 5,418 บาท

3. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนในอัตราไม่เกินร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายรายหัวฯ ปีการศึกษา 2544 ให้ขอเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนได้ตามอัตราดังต่อไปนี้

ระดับก่อนประถมศึกษา ขอเก็บได้ปีละ 3,112 บาท

ระดับประถมศึกษา ขอเก็บได้ปีละ 3,112 บาท

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขอเก็บได้ปีละ 3,360 บาท

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ขอเก็บได้ปีละ 3,612 บาท

ยกเว้นโรงเรียนเอกชนการกุศลประเภทการศึกษาสงเคราะห์หรือประเภทการศึกษาพิเศษ ที่จัดตั้งใหม่หรือแปรสภาพมาหลังปีการศึกษา 2538 ไม่ให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียน

4. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนในอัตราไม่เกินร้อยละ 40 หรือไม่เกินร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายรายหัวฯ ปีการศึกษา 2544 ให้ขอเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเพิ่มขึ้นได้ โดยจะต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็น แสดงแผนการใช้จ่ายเงิน และแผนการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาทางการเงิน โดยเสนอให้พิจารณาเป็นรายๆ ไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมการเรียน ในภาคผนวก 1

5. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนในอัตราไม่เกิน ร้อยละ 100 ของค่าใช้จ่ายรายหัวฯ ปีการศึกษา 2544 ไม่ให้เก็บค่าธรรมเนียมการเรียน

6. โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาระดับอนุบาลที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน ให้ขอเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเพิ่มขึ้นได้ โดยจะต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็น แสดงแผนการใช้จ่ายเงิน และแผนการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาทางการเงิน โดยเสนอให้พิจารณาเป็นรายๆ ไป

โรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา

7. โรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาเฉพาะชั้นเรียนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน (ชั้น ปวช. 3 และ ปวส./ปวท.1 - 2) ให้ขอเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเพิ่มขึ้นได้ โดยจะต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็น แสดงแผนการใช้จ่ายเงิน และแผนการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาทางการเงิน โดยเสนอให้พิจารณาเป็นรายๆ ไป

โรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษาที่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนชั้น ปวช.1 - 2 ต่ำกว่าเพดานค่าธรรมเนียมการเรียน ให้ขอปรับเพิ่มได้ไม่เกินเพดานค่าธรรมเนียมการเรียน ปี 2544

ข. การเก็บค่าธรรมเนียมอื่น ให้โรงเรียนเอกชนทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา ขอเก็บค่าธรรมเนียมอื่นได้ตามความจำเป็น แต่ถ้าโรงเรียนจะขอเก็บเกินอัตราที่กำหนดหรือนอกเหนือจากรายการที่กำหนดไว้ ให้โรงเรียนชี้แจงเหตุผลความจำเป็นประกอบคำขออนุญาตเป็นราย ๆ ไป

วิธีการ

ให้โรงเรียนยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือค่าธรรมเนียมอื่น พร้อมด้วยสำเนาใบอนุญาตที่ได้รับอนุญาตครั้งล่าสุดต่อเจ้าหน้าที่และ/หรือเอกสารอื่นตามแต่กรณี ภายในเวลาที่กำหนด

เงื่อนไข

1. โรงเรียนจะขออนุญาตเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือค่าธรรมเนียมอื่นได้ ปีละ 1 ครั้ง
2. โรงเรียนต้องแจ้งอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือค่าธรรมเนียมอื่นให้ผู้ปกครอง และ/หรือนักเรียนทราบเป็นหนังสือ อย่างช้าภายในวันที่ 30 เมษายน 2544 และในกรณีที่จำเป็น ผู้อนุญาตอาจขยายกำหนดเวลาดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร
3. กรณีที่โรงเรียนเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือค่าธรรมเนียมอื่นจาก นักเรียนที่เรียนอยู่แล้วไว้ก่อนเปิดภาคเรียน หากผู้ปกครองและ/หรือนักเรียนประสงค์ลาออกก่อน วันที่ 30 เมษายน สำหรับโรงเรียนประเภทสามัญศึกษา หรือก่อนเปิดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 15 วัน สำหรับโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา โรงเรียนต้องคืนเงินค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือ ค่าธรรมเนียมอื่นที่เรียกเก็บไว้้นั้นให้ผู้ปกครองนักเรียน พร้อมทั้งออกหลักฐานแสดงผลการเรียน ให้ผู้ปกครองนักเรียน ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ขอลาออก
4. กรณีที่โรงเรียนเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือค่าธรรมเนียมอื่นจาก นักเรียนที่มาเข้าเรียนใหม่ไว้ก่อนเปิดภาคเรียน หากผู้ปกครองและ/หรือนักเรียนประสงค์ลาออก ภายใน 7 วันทำการหลังจากเปิดภาคเรียน โรงเรียนต้องคืนเงินค่าธรรมเนียมการเรียนและ/หรือ ค่าธรรมเนียมอื่นส่วนที่ยังไม่ได้ใช้บริการให้ผู้ปกครองนักเรียน พร้อมทั้งคืนหลักฐานต่าง ๆ ให้ ผู้ปกครองนักเรียนในวันที่ขอลาออก
5. การใช้สิทธิเบิกค่าธรรมเนียมการเรียนจากรัฐบาล จะเบิกได้เพียงใดให้เป็นไปตามที่ กระทรวงการคลังกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ภาคผนวก 1

อัตราค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ อัตราค่าธรรมเนียมการเรียน อัตราเงินอุดหนุน
และมูลค่าบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียน
สำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2544 (บาท/คน/ปี)

รายการ	ระดับการศึกษา			
	อนุบาล	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย
อัตราค่าใช้จ่ายรายหัวภาครัฐ	9,000	9,000	9,800	10,700
<u>โรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนไม่เกิน</u> <u>ร้อยละ 40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวฯ</u>				
- อัตราค่าธรรมเนียมการเรียน	5,400	5,400	5,880	6,420
- อัตราเงินอุดหนุน	3,600	3,600	3,920	4,280
<u>โรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนไม่เกิน</u> <u>ร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายรายหัวฯ</u>				
- อัตราค่าธรรมเนียมการเรียน	3,600	3,600	3,920	4,280
- อัตราเงินอุดหนุน	5,400	5,400	5,880	6,420
มูลค่าบัตรอุดหนุนค่าเล่าเรียน (ร้อยละ 20 ของค่าใช้จ่ายรายหัวฯ)	-	1,800	1,960	2,140

ภาคผนวก 2

เพดานค่าธรรมเนียมการเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา (บาท/คน/ปี)
หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ
และจัดเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา 2544

หลักสูตร	ประเภทวิชาหรือสายวิชา	อัตราค่าธรรมเนียมปีละ (บาท)
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	คหกรรม หรือ คหกรรมศาสตร์	10,710
	พาณิชยกรรม หรือ บริหารธุรกิจ	13,070
	ศิลปหัตถกรรม หรือ ศิลปกรรม	13,760
	เกษตรกรรม หรือ เกษตรศาสตร์	14,180
	ช่างอุตสาหกรรม	16,680
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	คหกรรม หรือ คหกรรมศาสตร์	10,710
	บริหารธุรกิจ	13,070
	ศิลปหัตถกรรม หรือ ศิลปกรรม	13,760
	เกษตรกรรม หรือ เกษตรศาสตร์	17,800
	ช่างอุตสาหกรรม	21,280
ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)	คหกรรม หรือ คหกรรมศาสตร์	10,710
	บริหารธุรกิจ	13,070
	ศิลปหัตถกรรม หรือ ศิลปกรรม	13,760
	เกษตรกรรม หรือ เกษตรศาสตร์	17,800
	ช่างอุตสาหกรรม	21,280

ภาคผนวก 3

อัตราค่าธรรมเนียมอื่นสำหรับโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2544 (บาท/คน/ปี)

รายการค่าธรรมเนียมอื่น	ประเภทสามัญศึกษา				หมายเหตุ
	อนุบาล	ประถม ศึกษา	มัธยม. ต้น	มัธยม. ปลาย	
<u>นักเรียนไป-กลับและนักเรียนประจำ</u>					
1. ค่าอาหารกลางวัน	3,000	3,500	4,000	4,500	เก็บได้ครั้งเดียวเท่านั้น เฉพาะนักเรียนไป-กลับ เฉพาะนักเรียนไป-กลับ
2. ค่าเครื่องใช้แรกเข้า	500	-	-	-	
3. ค่าซักฟอก	200	-	-	-	
4. ค่ารถรับส่ง	4,000	4,000	4,000	4,000	
5. ค่าอาหารเสริม (นม)	1,200	1,200	1,200	1,200	เก็บได้ครั้งเดียวและ ต้องคืนเมื่อนักเรียน ออกจากโรงเรียนโดย ไม่ทำของเสียหาย
6. ค่าตรวจสอบสุขภาพนักเรียน	150	150	150	150	
7. ค่าประกันของเสียหาย	200	200	200	200	
<u>เฉพาะนักเรียนประจำ</u>					
1. ค่าเครื่องใช้แรกเข้า	1,000	1,000	1,000	1,000	เก็บได้ครั้งเดียวเท่านั้น
2. ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าซักฟอก ค่าน้ำ ค่าไฟ และอื่น ๆ	15,000	15,000	15,000	15,000	

- หมายเหตุ
1. เก็บได้เฉพาะนักเรียนที่รับบริการและเฉพาะรายการที่โรงเรียนจัดบริการเท่านั้น
 2. โรงเรียนที่ประสงค์จะขอเก็บค่าธรรมเนียมอื่นเกินอัตราที่กำหนดหรือนอกเหนือจากรายการที่กำหนดไว้ เช่น ค่าห้องเรียนปรับอากาศ ค่าเรียนคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนว่ายน้ำ ค่าตรวจสอบสารเสพติด ค่าประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นประกอบคำขออนุญาตเป็นราย ๆ ไป
 3. โรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาให้อัตราค่าธรรมเนียมอื่นเท่ากับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจงเหตุผลความจำเป็นกรณีขอเก็บค่าธรรมเนียมอื่นเกินอัตราที่กำหนด ปีการศึกษา 2544

โรงเรียน.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

โรงเรียนมีความจำเป็นต้องขออนุญาตเก็บค่าธรรมเนียมอื่นเกินอัตราที่กำหนดในภาคผนวก 3
เนื่องจากเหตุผล ดังนี้

รายการค่าธรรมเนียมอื่น (เฉพาะรายการที่ขอเก็บเกิน)	เหตุผลความจำเป็น
1.	
2.	
3.	
ฯลฯ	

ลงชื่อ.....ผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการ
(.....)

វិធីសាស្ត្រ	ts	sp	ss	B1	B2	Total B
20	370	254	125	2,456,573.90	2,509,540.72	4,966,114.62
20	1,518	1,357	161	9,544,138.70	140,777.00	9,684,915.70
20	776	594	182	6,142,603.32	1,279,155.58	7,421,758.90
20	882	751	131	6,750,610.00	282,235.00	7,032,845.00
20	459	287	172	3,857,396.68	1,120,844.42	4,978,241.10
20	2,705	2,247	458	11,684,685.07	3,752,781.67	15,437,466.74
40	1,780	1,514	266	19,331,005.25	5,355,398.00	24,686,403.25
40	310	233	77	1,082,040.00	35,000.00	1,117,040.00
40	215	159	56	1,785,308.98	34,751.00	1,820,059.98
40	149	120	29	2,897,675.54	1,419,589.14	4,317,264.68
40	1,172	981	191	15,228,228.36	3,305,563.32	18,533,791.68
40	1,517	1,324	193	10,704,032.71	2,810,023.31	13,514,056.02
40	908	707	201	13,269,063.00	465,003.00	13,734,066.00
40	2,124	1,896	228	12,103,325.81	2,227,020.00	14,330,345.81
40	423	325	98	4,728,739.40	1,290,290.00	6,019,029.40
40	2,416	2,009	407	1,135,630.75	9,309,938.65	10,445,569.40
40	378	261	117	8,213,684.72	2,414,665.61	10,628,350.33
40	230	170	60	2,558,086.92	1,249,197.62	3,807,284.54
40	169	136	33	1,102,324.45	831,213.26	1,933,537.71
40	850	689	161	13,369,370.16	3,085,334.39	16,454,704.55
40	408	237	171	3,848,271.80	186,150.00	4,034,421.80
	19,759	16,251	3,517	151,792,795.52	43,104,471.69	194,897,267.21

Pcost	Scost	TC
441,000	245,000	686,000
2,442,600	315,560	2,758,160
1,069,200	356,720	1,425,920
1,351,800	256,760	1,608,560
516,600	337,120	853,720
4,044,600	897,680	4,942,280
5,450,400	1,042,720	6,493,120
838,800	301,840	1,140,640
572,400	219,520	791,920
432,000	113,680	545,680
3,531,600	748,720	4,280,320
4,766,400	756,560	5,522,960
2,545,200	787,920	3,333,120
6,825,600	893,760	7,719,360
1,170,000	384,160	1,554,160
7,232,400	1,595,440	8,827,840
939,600	458,640	1,398,240
612,000	235,200	847,200
489,600	129,360	618,960
2,480,400	631,120	3,111,520
853,200	670,320	1,523,520
48,605,400	11,337,800	59,983,200

ร้อยละ	Total B1	Total C1	B /C
20	40,436,007.67	12,274,640	3.294272392
20	9,085,334.39	12,274,640	0.740171149
20	49,521,342.06	12,274,640	4.034443541

ร้อยละ	Total B2	Total C2	B /C
40	111,356,787.85	47,708,560	2.334104988
40	34,019,137.30	47,708,560	0.713061499
40	145,375,925.15	47,708,560	3.047166486

ร้อยละ	Total B	Total C	B /C
20 + 40	151,792,795.52	59,983,200	2.53058849
20 + 40	43,104,471.69	59,983,200	0.718609072
20 + 40	194,897,267.21	59,983,200	3.249197562

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสุชาติ จิระพันธุ์ทอง
วัน เดือน ปี เกิด	11 พฤษภาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลมิชชั่น จ.กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	174 ถ. เจริญกรุง สะพานเหล็กบน อ. สัมพันธวงศ์ จ. กรุงเทพฯ 10100
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
พ.ศ. 2543	กศ. บ. (สังคมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2546	ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย